

Mijn passie voor fotografie, mijn interesse in mijn studenten, mijn drive om mensen zich volledig geaccepteerd te laten voelen: dit alles komt samen in HetRodeBusje. Een kunstproject dat door omstandigheden is ontstaan, maar dat zich gaandeweg manifesteerde als de essentie van mijn professionele en persoonlijke leven.

Het was de coronapandemie die de aanzet vormde van HetRodeBusje. Studenten konden niet langer naar school komen. Ik miste ze, en besloot ze thuis op te zoeken met mijn tot fotostudio verbouwde rode busje. De verhalen, de portretten, de aldus ontstane connectie tussen mij en hen, docent en student beiden buiten het vertrouwde kader van het klaslokaal: HetRodeBusje bleek de ultieme representatie van mijn visie op kunsteducatie.

HetRodeBusje verenigt in zich wat mij heeft gevormd. Als fotograaf, als docent, als mens. Dat begon bij ...

AD Magazine 30 Mei 2020

... zwart-witverhalen

Mijn passie voor zwart-witfotografie werd aangewakkerd door Earl Pinegar, mijn fotografiedocent tijdens de TeHaTex¹ in Nijmegen (1985-1991). Hij liet mij kennismaken met het werk van fotografen als Diane Arbus, Nan Goldin, Jan Saudek, Richard Avedon, Erwin Olaf en Robert Mapplethorpe. Deze laatste portretteerde in zijn werk *Black Book* (1986) voor het eerst zwarte modellen als trotse, mooie en zelfverzekerde personen. Zonder relatie met religie of achtergrond, zonder de context van slavernij, maar met de kern van hun wezen. Hun essentie.

'Zwart-wit zijn de kleuren van fotografie.'
Robert Frank, 1961

Mapplethorpe, R., 1983, Ken Moody; Frank, R., 1955, The Americans; Avedon, R., 1957, Marilyn Monroe; Arbus, D., 1966, Lucas Samaras.

Mogelijk vond mijn voorkeur voor zwart-witbeelden zijn oorsprong in mijn slechthoort. Zette ik mijn bril af, dan zette ik de kleuren uit en zag ik wat – zonder afleiding – overbleef. Vorm en inhoud op zijn puurst. Een universele taal, die ruimte laat voor eigen interpretaties. Die universele taal ervaarde ik eveneens in mijn eerste echte baan, waarin ik stapte in

¹ Docentenopleiding textiele werkvormen handvaardigheid en tekenen, tegenwoordig een onderdeel van de kunstacademie

....een nieuwe wereld

Want dat was het justitieel jongereninternaat² waar ik als activiteitenbegeleidster fotografie aan de slag ging. Een nieuwe wereld, met jongeren die vanwege problemen uit huis waren geplaatst. Hier kon ik mijn docentenopleiding en passie voor fotografie combineren.

Met mijn camera legde ik de jongens en meisjes vast. Niet als 'uithuisgeplaatsten', maar als mens. Elke week ervoeren we samen in de doka³ de magie van het ontstaan van een zwart-witfoto. Het waren bijzondere sessies waarin we tijdens het ontwikkelen van hun portretten verhalen deelden. De portretten konden zij naar hun families sturen, met als boodschap: 'Ik ben er. En ik mag er zijn, ondanks alles.' Het portret bewees hun bestaan, hun identiteit.

'Foto's verschaffen bewijsmateriaal. Iets waar we over horen praten, maar waar we nog twijfel over koesteren lijkt bewezen te zijn zodra men er ons een foto van toont.'
Susan Sontag, 1979

De samenwerking met de jongeren resulteerde in het fotoboek *Wat 'n portret*. In het boek werden ze afgebeeld als trotse, zelfverzekerde personen. In plaats van anonimiserende zwarte balkjes – normaliter verplicht binnen justitie – keken ze recht in de camera. De foto's benadrukten de kracht van diversiteit, verenigd in de eenheid van zwart-witportretten.

Van Esch, M., 2005, *Wat 'n portret*.

De ervaringen met de jongeren versterkte mijn passie om te werken met individuen die op een of andere manier buiten de maatschappelijke normen vallen. Een passie die ik volop kon inzetten bij ...

... KansRIJK

Na de publicatie van *Wat 'n portret* zocht ik naar nieuwe uitdagingen en vond die onder andere bij het ROC Rijn IJssel. Deze onderwijsinstelling biedt een unieke vorm van entreeonderwijs voor jongeren en volwassenen die zonder een startkwalificatie (basisdiploma) het voortgezet onderwijs hebben verlaten, of voor wie het reguliere onderwijssysteem niet haalbaar is. Mijn studenten variëren in leeftijd van 16 tot 35 jaar en zijn afkomstig uit ongeveer 32 verschillende landen. Terwijl ze in de volksmond outsiders, minderheidsgroepen, randgroepen of nieuwkomers worden genoemd, vertegenwoordigen ze voor mij een ongelooflijke diversiteit aan perspectieven en verhalen. Veelal niet-westerse perspectieven en verhalen.

Mijn studenten laten mij elke dag zien hoe belangrijk het is om te luisteren naar de behoeften van de ander. Het is ook de boodschap die Dipo Faloyin in zijn boek *Afrika is geen land* uitdraagt: 'Luister eerst naar ons en lever wat we nodig hebben, niet wat jij denkt dat we nodig

² Ottho Gerhard Heldring Stichting, een voormalig particulier behandelcentrum voor observatie, verzorging, opvoeding, behandeling en begeleiding van jongeren met ernstige en gecompliceerde gedragsproblemen in Zetten.

³ Doka = donkere kamer, een lichtdichte ruimte die geheel donker kan worden gemaakt, zodat er met lichtgevoelige materialen kan worden gewerkt, met name voor de fotografie.

hebben.' Onbevooroordeeld luisteren kan leiden tot herkenning, tot verbinding, tot nieuwe verhalen. Het zijn niet alleen mijn studenten die me laten kijken vanuit verschillende perspectieven, ook een vakgenoot inspireerde me daartoe. En wel door het laten zien van

..... de kracht van kleur

Zoals je hiervoor kon lezen was ik al vroeg gefascineerd door zwart-witfotografie. Toch maakte het boek *America and other work* van fotograaf Andres Serrano diepe indruk op mij. Zijn full colour foto's tonen de menselijke werkelijkheid in al zijn diversiteit en vanuit verschillende standpunten. Ze geven een heel persoonlijk inkijkje in de ontmoetingen met zijn geportretteerden, die zeer uiteenlopende achtergronden hebben. Een zwerver, een sekswerker, een blinde republikein, een bekende popster: Serrano geeft hen allen een podium waarop ze mogen stralen. De oprechte nieuwsgierigheid naar de mens voor zijn camera, de respectvolle benadering van zijn modellen ongeacht hun afkomst, verhaal, de keuzes die ze in hun leven hebben gemaakt; het is zichtbaar via zijn foto's.

Serrano, A., 2004, *America and other work*: 2003, J.B. Pimp; 2004, Margaret C. Walker; 2002, Johny Hawaii 2003.

Dacht ik voorheen dat vooral zwart-wit de essentie kon blootleggen, Serrano bewees mij het tegendeel. Een ander perspectief, een verhaal verteld vanuit een ander standpunt, dat is waar het naar mijn idee om moet draaien bij ...

... kunsteducatie

'Recht doen aan mens zijn, een fundamenteel menselijk verlangen om erbij te horen zonder concessies te doen aan eigenheid. (Tineke Abma, 2023). Abma's definitie van belonging is wat ik sinds mijn beginjaren als fotograaf heb nagestreefd: dat degenen die voor mijn camera verschenen het gevoel hadden volledig geaccepteerd te zijn. *Belonging*, daar gaat het in mijn werk om. En belonging is wat ik via kunsteducatie ook wil bereiken voor mijn studenten. Maar hoe kreeg ik dat voor mijn onderzoek voor elkaar? Mijn geliefde rode busje kon ik niet het klaslokaal inrijden. En de NT2⁴ studenten techniek beschikten, zoals inmiddels zo veel anderen, niet over een echte camera. Bovendien zouden ze met enkel verhalende portretfoto's geen techniekdiploma behalen. Mijn inspiratie kwam in de vorm van ...

... metalen hoofden

⁴ NT2 is een niveau-indeling van beheersing van het Nederlands als tweede taal, gebaseerd op de kwalificatiestructuur zoals die in 1997 is vastgelegd in de Wet Educatie Beroepsonderwijs (WEB).

Kunstenaar Boris Nzebo – geboren in Gabon, woonachtig en werkzaam in Kameroen – laat zijn zoektocht naar expressie altijd vertrekken vanuit een bijzonder element: haardracht. Volgens Nzebo is haardracht een middel om sociale en culturele belonging te tonen. Zijn metalen portretten combineren scènes uit het straatbeeld van Doula, de hoofdstad van Kameroen, met typisch Afrikaanse kapsels. Haardracht, zo wist ik, riep bij mijn studenten herkenning op. Herkenning die leidde tot gesprekken, nieuwe dialogen en het delen van verhalen. Aminata Cairo verwoordt dat mooi in haar boek *Holding Space*: ‘Alleen door naar elkaars verhalen te luisteren kunnen er verbindingen ontstaan en kunnen we samen nieuwe verhalen creëren’ (Cairo, 2021). Zo hard nodig richting een werkelijk inclusieve gemeenschap.

Nzebo, B. 2014, *Speed Demon 2*, *Panic Hairstyle* & 2019.

Voor mijn onderzoek moedigde ik mijn techniekstudenten aan om via zelfportretten van metaal hun persoonlijke verhalen te delen. Mijn onderzoeksvraag zal dan ook niet verbazen: *Kan het maken van metalen zelfportretten met NT2 techniekstudenten bijdragen aan belonging?*

In het kunsteducatie veld beschouw ik mezelf als een gedreven voorvechter van het samenbrengen van mensen en hun verhalen. Mijn focus ligt op het praktisch gebruik van kunst als middel voor persoonlijke en culturele expressie, wat cruciaal is voor het ontwikkelen van een gevoel van *belonging*. Het is onze verantwoordelijkheid als docenten om met grote zorg, oprechte interesse en zonder vooroordelen onze studenten te begeleiden op hun weg de wereld in.

'Ik maak de wereld niet beter, maar misschien wel wat mooier.'
Caroline Pauwels, 2021

Maaïke van Esch
2024, Nijmegen

Bronnenlijst:

Abma, T. (2023, 23 juni). *The Art of Belonging* [oratie], Pieterskerk, Leiden.
<https://www.theartofbelonging.nl/verslag>

Bennet, E. *Black and White Are The Colors Of Robert Frank*. Aperture Archive, spring 1961, 20 - 22. Geraadpleegd op 2 maart 2024, van
<https://issues.aperture.org/article/1961/1/1/black-and-white-are-the-colors-of-robert-frank>

Cairo, A. (2021). *Holding space: A Storytelling Approach to Trampling Diversity and Inclusion*. Aminata Cairo Consultancy, Zaandam.

Faloyin, D. (2022). *Afrika is geen land*. Uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam.

Mapplethorpe, R. (1986). *Black Book*. St. Martin's Press, New York.

Nebbeling, J. *Toekomstdromen*. AD Magazine, mei 2020, 16 – 19.

Nzebo, B. (z.j.). <https://www.jackbellgallery.com/artists/57-boris-nzebo/overview/>

Pauwels, C. (2021) *Ode aan de verwondering* (Vijfde druk). Academie Press.

Van Esch, M. (2005). *Wat 'n portret*. Thoben offset, Nijmegen, Malden.

Serrano, A. (2004). *America and other work*. Taschen America Llc., Los Angeles.

Sontag, S. (1979). *Over fotografie*. A.W. Bruna & Zoon Utrecht/Antwerpen.

Onderzoeksvraag. Doelgroep beschrijving. Urgentie en Relevantie van het onderzoek.

Alle begrippen* kun je vinden in de begrippenlijst, deze kun je vinden op rc onder de rode button begrippen.

Mijn onderzoeksvraag: *Kan het maken van metalen zelfportretten, met NT2-studenten techniek, bijdragen aan BELONGING?*

Deelvragen

- 1: Kan het werken aan een creatieve opdracht, met aan techniek gerelateerde materialen, zorgen voor meer wederzijds begrip tussen de leefwerelden van student en docent?
- 2: Kan het samen werken aan het maken van individuele *metalen zelfportretten* vanuit een ik, het groepsgevoel veranderen (verbeteren) en omzetten naar wij, alsmede de samenwerking en de noodzaak om naar school te komen bevorderen?
- 3: Kan het exposeren van de door studenten gemaakte *metalen zelfportretten* de afstand verkleinen tussen managers, docenten en studenten alsmede in de toekomst bijdragen tot meer ontmoetingen en vanuit deze ontmoetingen meer begrip voor elkaars leefwereld?

Context onderzoeksgroep: NT2* studenten techniek van KansRIjk*, een Entree-opleiding*.

De meerderheid van de studenten zijn nieuwkomers die vaak als vluchteling naar Nederland zijn gekomen uit landen waar oorlog heerst of extreme regimes aan de macht zijn, waardoor ze op jonge leeftijd hun familie en land hebben verlaten. In eerste instantie zijn ze op een ISK* terechtgekomen, waar ze met name de Nederlandse taal hebben geleerd. Daarnaast zijn er ook leerlingen waarvan hun ouders arbeidsmigrant zijn. Na het ISK is een aantal leerlingen doorgestroomd naar KansRIjk, waar ik werkzaam ben. De meeste jongeren hebben een moeilijke, lange vluchtroute achter de rug, die soms jarenlang duurde en waar ze zonder familie of hulp door verschillende landen zijn gereisd om uiteindelijk, in dit geval, in Nederland terecht te komen. Tijdens de vluchtroute hebben de meeste jongeren veel meegemaakt wat van invloed kan zijn op hun gedrag binnen ons onderwijs.

KansRIjk heeft dus een zeer diverse doelgroep. Kansrijk is qua aanmelding drempelloos. De wet bepaalt dat niemand uitgesloten mag worden van Entree-onderwijs. We hebben momenteel studenten uit 32 verschillende geboortelanden, elk met hun eigen unieke uitdaging en achtergrond. Studenten die worstelen met taalachterstand, studenten met gerechtelijke beperkingen, tot aan studenten die te maken hebben met familiedruk en persoonlijke trauma's.

Hieronder ter illustratie een korte beschrijving van enkele van mijn studenten die indirect aan mijn onderzoek hebben bijgedragen. Ze deden dit door portretwimpels* te naaien, voorzien van afbeeldingen van de metalen zelfportretten. Deze studenten zijn ingeschreven bij de opleiding Verkoop & Retail binnen KansRIjk en volgen een keuzedeel mode. Deze studenten duid ik in dit geval alleen aan met een random letter omdat zij verder geen expliciet deel uitmaken van mijn onderzoek.

M moest van de reclassering naar school, maar is vanwege te veel verzuim nu niet meer welkom. Dit heeft geleid tot verbaal geweld tegen de mentor.

G en haar moeder zamelen geld in om een familielid te helpen dat door Turkije naar Syrië wordt uitgezet, het land dat ze ontvlucht zijn voor de oorlog.

B heeft last van woedeaanvallen binnen school door een sexting-incident en heeft dit jaar heel moedig aangifte hiervan gedaan.

T kan mogelijk niet door naar niveau 2 door onvoldoende taalniveau Nederlands.

H leeft in een onveilige thuissituatie door verschillen in religieuze opvattingen en de rol van meisjes binnen haar cultuur, in contrast tot de Nederlandse cultuur. Haar broer komt haar regelmatig op school bezoeken/controleren.

R is op eigen initiatief gestopt met school i.v.m. een ongewenste zwangerschap.

G presteert goed op school, maar kampt met migraine, mogelijk door oorlogstrauma en hoge prestatiedruk.

P wil studeren, maar vindt het moeilijk om motivatie te vinden vanuit zijn woonplek; een opvanghuis voor nieuwkomers.

Silhouetten van de studenten van KansRIJK, gemaakt door mij binnen mijn lessen in schooljaar 2022-2023-2024.

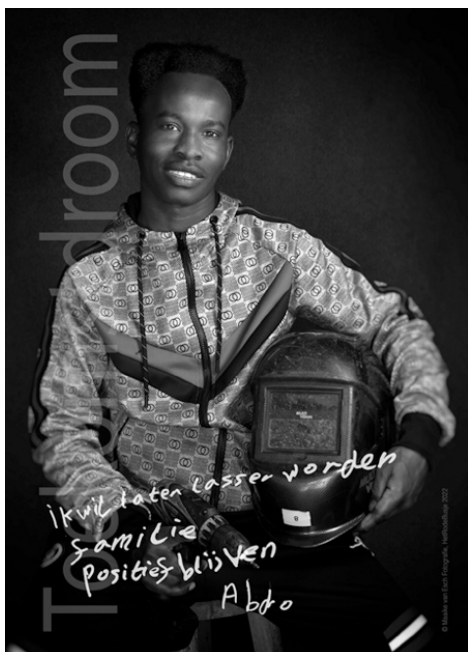
Ik heb het altijd belangrijk gevonden om jongeren via kunst te inspireren. Iedereen verdient een plek in deze wereld, of het nu de outsider is, de jongere uit een randgroep, de nieuwkomer, of de student. *De mens is vaak mooier dan we denken* (Pauwels, 2022). Het is ook belangrijk dat iedereen *zich ergens toe behorend* kan voelen (Abma, 2023). Kunsteducatie kan volgens mij een waardevolle bijdrage leveren vanuit verschillende disciplines. Mijn eigen bijdrage lever ik vooral door (portret)fotografie, soms vanuit een rood busje en soms door gelaste metalen hoofden (Nzebo). Deze laatste techniek verdient wat toelichting. Van huis uit ben ik docent handvaardigheid en textiele werkvormen; lassen was altijd al een vaardigheid die ik graag wilde leren. Toen het idee ontstond om zelf weer te gaan studeren, wist ik dat lassen een onderdeel moest zijn van mijn nieuwe studie.

Voor de techniekopleiding van het Rijn IJssel* kreeg ik de kans om een fotoserie te maken die de toekomstdromen van de studenten Techniek in beeld bracht. Deze serie heb ik gecreëerd in HetRodeBusje*, een mobiele fotostudio. De fotoserie en de verhalen die in HetRodeBusje werden gedeeld, vormden de inspiratiebron voor mijn vervolgstap, de keuze van mijn studie, Master Kunsteducatie, en mijn afstudeeronderzoek. In plaats van mijn huidige discipline binnen KansRIJK, mode, koos ik ervoor om mijn onderzoek bij de afdeling techniek uit te gaan voeren. Tijdens het eerste jaar van mijn Master Kunsteducatie heb ik mijn diploma voor lassen niveau 1 behaald. Ik geloof sterk in het belang van vakdocenten omdat ik zag dat het juist zo belangrijk voor mijn doelgroep is, dat er een echte lasser, ambachtsman voor de groep staat en niet alleen een docent. Vakdocenten hebben kennis en expertise binnen hun vakgebied. Door deze diepgaande kennis zijn ze vaak een inspiratie voor de studenten. Hoewel ik mezelf na slechts één basisopleiding lassen zeker niet als vakbekwaam beschouw, is de basis gelegd. Als portretfotograaf en kunstdocent met een passie voor techniek en lassen, was de stap naar het maken van metalen portretten een logische vervolgstap.

Lassen, een letterlijke daad van verbinden. Verbinden is een van de vier begrippen die ik gebruik om *belonging* te definiëren en vormt een essentieel onderdeel van mijn onderzoek.

Boris Nzebo

KansRIJK studenten techniek gefotografeerd in HetRodeBusje met een voorwerp bij zich wat hun toekomstdroom weergeeft. Maaike van Esch 2023

Voordat ik de urgentie en de relevantie van de onderzoeksvraag kan toelichten moet ik eerst duidelijk maken welke plek KansRIJK, een Entree MBO 1 opleiding binnen het huidige MBO inneemt.

Het rapport "Op weg naar gelijke kansen in het middelbaar beroepsonderwijs" onderzoekt kansenongelijkheid in het MBO en biedt inzichten in hoe achtergrond en thuissituatie de onderwijsresultaten van MBO-studenten beïnvloeden.

<https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2024/02/14/op-weg-naar-gelijke-kansen-in-het-middelbare-beroepsonderwijs>. Studenten met een niet-westerse migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd in de Entree-opleidingen: zij maken 61% uit van alle studenten die een Entree-opleiding volgen, terwijl ze als totale groep maar 24% uitmaken van alle MBO-studenten.

Het rapport toont aan dat studenten met een niet-westerse migratieachtergrond aanzienlijk oververtegenwoordigd zijn in Entree-opleidingen wat de noodzaak van KansRIJK onderstreept; vaak de enige weg naar hogere onderwijsniveaus. Veel NT2* studenten binnen KansRIJK kampen met een taalachterstand, aangezien zij meestal pas sinds enkele jaren in Nederland zijn. Het aanleren van een nieuwe taal na je 15e levensjaar vormt een grotere uitdaging dan wanneer je op jongere leeftijd een taal moet leren. (Peters, 2020). Studenten met een niet-westerse achtergrond, voor wie Nederlands geen belemmering vormt, komen niet via KansRIJK maar kunnen vaak direct via het VMBO* doorstromen naar MBO-niveau 2, 3 of 4. Naast het taalniveau zijn de andere meest voorkomende redenen om naar Entree-onderwijs te komen: niet afgeronde vooropleiding, laag schooladvies, uitdagingen binnen de privésfeer en behoefte aan praktisch gericht onderwijs.

Urgentie van het onderzoek:

De urgentie ligt zoals beschreven in het hierboven aangehaalde rapport vooral in de diversiteit en de integratiebehoeftes van de NT2-studenten.

De urgentie ligt ook bij de docenten (deelvraag 1) die een weg van onderwijsmethodes moeten vinden die past bij deze diverse doelgroep. Er is behoefte aan methodes waarbinnen er ruimte is voor diversiteit en die inclusie omarmt.

De urgentie ligt ook in de noodzaak zoals beschreven in het rapport *Op weg naar gelijke kansen in het middelbaar beroepsonderwijs*. Dit rapport toont aan dat studenten met een niet-westerse migratieachtergrond sterk oververtegenwoordigd zijn in Entree-opleidingen. Deze studenten worden geconfronteerd met meerdere uitdagingen wat de noodzaak van aangepaste onderwijsmethoden benadrukt.

De urgentie ligt natuurlijk ook veel breder en begint buiten het onderwijs in de maatschappij.

Demografische veranderingen, de samenstelling van de bewoners van Nederland verandert, vragen om het meedenken en oplossen van integratieproblemen. Het samen zoeken naar manieren om vanuit verschillende culturen de nieuwe maatschappij vorm te geven en hierin het begrip *belonging* een plaats te geven. Onderwijs kan hier een belangrijke rol in vervullen.

De urgentie ligt ook bij de arbeidsmarkt; deze is voortdurend op zoek naar technisch personeel. De Nederlandse taal en het kennen van de Nederlandse (sub)cultuur vormen een wezenlijk deel om onderdeel te kunnen zijn van onze arbeidsmarkt.

Relevantie:

Mijn onderzoeksvraag: *Kan het maken van metalen zelfportretten, met NT2-studenten techniek, bijdragen aan BELONGING?*

De studenten hebben een metalen zelfportret gemaakt als opdracht bij metaaltechniek.

Kunsteducatie kan een alternatieve leermethode voor NT2-studenten in technische disciplines bieden. Door vanuit een ander perspectief te werken, zoals bijvoorbeeld door het maken van metalen zelfportretten. Middels het samen kijken naar werk van niet-westerse kunstenaars, ontstond er een gevoel van herkenning en verbondenheid. Dit zag ik gebeuren bij mijn studenten toen ik het werk liet zien van de Afrikaanse kunstenaar Nzebo; een kunstenaar die werkt vanuit haardrachten. Herkenning kan een gevoel van *belonging* versterken, wat essentieel kan zijn voor hun toekomstige ontwikkeling en het stimuleren van wederzijds begrip.

Belonging: Een diep menselijk verlangen om erbij te horen zonder concessies te doen aan eigenheid.

Kunst en creativiteit spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van allerlei algemene vaardigheden zoals verbeeldingskracht, kritisch denkvermogen, probleemoplossingen, zelfvertrouwen, communicatie en reflectie.

Kunsteducatie kan studenten en docenten helpen om te leren kijken naar wie ze zijn, maar kan ze ook leren kijken naar wie de ander is(deelvraag 1). Leren begrijpen waar hun eigen culturele identiteit ligt maar ook kennis maken met andere culturen en identiteiten. Dit draagt bij aan het bevorderen van intercultureel begrip en het creëren van een leeromgeving die gelijke kansen probeert te bieden aan iedere student en docent ongeacht achtergrond, vooropleiding, geloof, gender, taal, cultuur en opvoeding. Het MBO*-onderwijs heeft een studentenpopulatie met een grote verscheidenheid aan culturele achtergronden. Kunst kan dienen als een gemeenschappelijke taal, kan proberen een brug te bouwen tussen al deze verschillen. Kunst is een universele taal die emoties, cultuur, identiteit, social kwesties, verhalen en toekomstvisies kan bespreken zonder dat daarbij per se woorden gebruikt hoeven worden (Cairo, 2021).

Boris Nzebo

Nigel verteld zijn verhaal

In dit specifieke onderzoek zou de starttaal eerst technisch van aard kunnen zijn. Door samen te werken aan technische uitdagingen kan er een nieuwe dynamiek ontstaan waarin het belang van technische kennis wordt erkend en wordt verbonden aan de noodzaak van sociale interactie en samenwerking (deelvraag 1).

Samen met de studenten op zoek gaan naar oplossingen en verbindingen, zoals het bespreken van welke lasnaden te gebruiken, en vervolgens vanuit deze technische benadering kijken of er verbanden kunnen worden gelegd met processen buiten de techniek. Deze technische vraagstukken kunnen dienen als metafoor, waarbij wordt aangetoond dat net zoals er verschillende lasmethoden zijn om een specifiek doel te bereiken, er ook er ook verschillende (wereld)perspectieven zijn om vraagstukken te benaderen

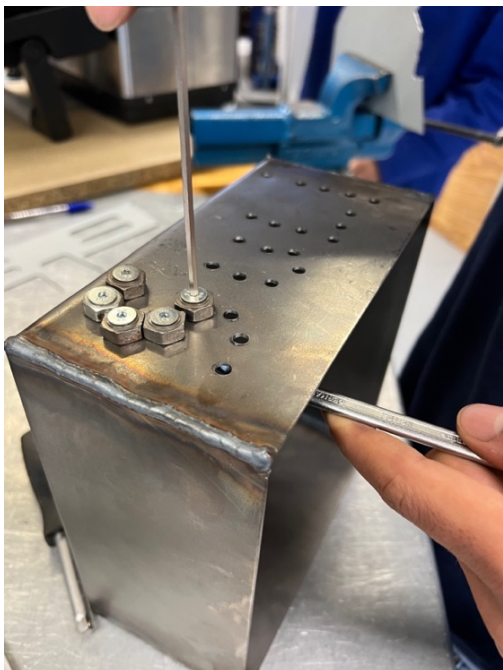
Door naar elkaars verhalen te luisteren, met behulp van diverse creatieve technieken, kunnen we mogelijk de complexiteit van multiculturele afstand inzichtelijk maken en uiteindelijk hopelijk verminderen. Het is van belang om zonder (voor-)oordelen naar elkaar te luisteren. Op die manier kan een veilige leeromgeving ontstaan, die van essentieel belang is en als basis zou moeten dienen voor al het onderwijs. Met extra aandacht voor het onderwijs aan studenten met niet westerse achtergronden.

Verbindingen vanuit verschillende standpunten

Het analyseren van technische problemen kan de basis leggen voor ontmoeten en verbinden

Theoretisch kader | Maaïke van Esch | MKE 2023-2024 | studentennummer 4895584

Mijn onderzoeksvraag: *Kan het maken van metalen zelfportretten, met NT2-studenten* techniek, bijdragen aan BELONGING?*

Ik heb mijn theoretisch kader verbonden aan foto's die ik tijdens mijn onderzoek heb genomen. Deze foto's koppel ik aan zorgvuldig geselecteerde theoretische bronnen. Ik zal beginnen met uit te leggen hoe ik tot mijn vier kernbegrippen ben gekomen, gebaseerd op mijn onderzoeksvraag en het concept van *belonging**.

Aan de hand van drie verschillende bronnen heb ik vier kernbegrippen geselecteerd die ik verder in het onderzoek zal hanteren als mijn definitie van *belonging*.

Bronnen:

- 1: Definitie Belonging
- 2: Tineke Abma, belonging, bron 1
- 3: Trent University, belonging, bron 2
- 4: Magda Wallenburg, Belonging, bron 3
- 5: de 4 kernbegrippen gefilterd vanuit bovenstaande 3 bronnen
- 6: Kunst en belonging:
- 7: Nompumelelo Mungi Ngomane en Peter Venmans,
- 8: Kitlyn Tjin A Djie en Irene Zwaan,
- 9: Aminate Cairo
- 10: Andres Serrano
- 11: William Atkinson
- 12: Gert Biesta
- 13: Susan Sontag
- 14: Marike Spee en Wim bos
- 15: Stevens en Herpen
- 16: Maaïke van Esch
- 17: Carolien Pauwels
- 18: Noreena Hertz

19: Jan
20: Gyondrick
21: Sacha
22: Lucas
23: Mohammed
24: Abdelhalim
25: Voestermans en Verheggen

Kunstenaars:
Nzebo
Giacometti
Gonçalo Mabunda
Gormley
Serra
Serrano
Maaïke van Esch
Ari Versluis en Ellie Uytenbroek

WAT IS DE VERTALING VAN "BELONGING" IN NEDERLANDS?

🇬🇧 belonging = 🇳🇱 behorend

Vertalingen Definitie Synoniemen Uitspraak Voorbeelden Vertaler Uitdrukkingen

🇬🇧 "belonging" - vertaling Nederlands

🇬🇧 belonging {bn.} 🇳🇱 behorend

🇬🇧 belong {ww.} 🇳🇱 behoren tot · thuishoren · horen bij · toebehoren aan · zich thuisvoelen · thuishoren bij · bij iemand zijn · van iemand zijn · zich aanvaard voelen · erbij horen

🇬🇧 belonging to {zrnw.} 🇳🇱 eigendom van

🇬🇧 belong to {ww.} 🇳🇱 behoren · toebehoren · behoren tot

🇬🇧 not be able to say where someone belongs, who or what he or it is {ww.} [uitleg] 🇳🇱 iemand of iets niet kunnen thuisbrengen

1: Definitie belonging.

An affinity for a place or situation Een voorkeur/voorliefde/affiniteit voor een plek of een situatie

We feel a real sense of belonging Het gevoel hebben ergens bij te horen

Synoniemen:

acceptance • association • attachment • connection • union • integration • closeness • fellow feeling • fellowship • kinship • partnership

Acceptatie • associatie • hechting • verbinding • unie • integratie • nabijheid • medegevoel • kameraadschap • verwantschap • partnerschap

2: Tineke Abma, *Belonging*, bron 1.

De kunst van verbondenheid van Tineke Abma.

Tineke Abma is sinds juli 2021 bijzonder hoogleraar Ouderenparticipatie bij de afdeling Public Health en Eerstelijns geneeskunde (PHEG) van het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC).

‘Recht doen aan mens zijn, een fundamenteel menselijk verlangen om erbij te horen zonder concessies te doen aan eigenheid.’ (Abma, 2023).

Belonging is een prachtig maar ook lastig te vertalen woord, dat als je het langzaam uitspreekt – Be Longing – klinkt als een samenvoeging van twee werkwoorden: being en longing, oftewel ‘zijn’ en ‘verlangen’. *Belonging* verwijst daarmee naar een verlangen- een longing to belong - een diep menselijk verlangen om erbij te horen zonder concessies toe doen aan eigenheid. Het is precies dit verlangen dat ons menselijk maakt (Abma, 2023) Be = zijn en longing= verlangen

De inclusie en maatschappelijke participatie van ouderen met minder kansen hebben haar bijzondere aandacht, net als de participatie in kunst en cultuur als voertuig voor belonging. Wanneer we ouderen vervangen door jongeren komen we bij de doelgroep van mijn onderzoek uit.

3: Trent University, *belonging*, bron 2.

Vertaling schema

- **Inclusie:** Gedachten, ideeën en perspectieven van alle individuen zijn belangrijk.
-De dominante groep of ideologie krijgt voorrang bij besluitvorming, kansen en promoties.
- **Belonging:** Een omgeving die het volledige potentieel van het individu aanspreekt, waar innovatie floreert en meningen, overtuigingen en waarden worden geïntegreerd.
-Cultuurassimilatie leidt tot onthechting en lage retentie (Wanneer mensen zich aanpassen aan een nieuwe cultuur, kunnen ze het contact met hun eigen cultuur verliezen en minder van hun oorspronkelijke gewoontes en tradities vasthouden). Deze zin suggereert dat als een organisatie of samenleving vereist dat mensen hun eigen cultuur opgeven ten gunste van een dominante cultuur, dit kan leiden tot gevoelens van vervreemding en een hogere kans dat mensen die organisatie of gemeenschap verlaten.
- **Diversiteit:** Meerdere identiteiten vertegenwoordigt in een organisatie.
-Een omgeving die het volledige potentieel van het individu benut, waar innovatie bloeit, en meningen, overtuigingen en waarden geïntegreerd zijn.
- **Gelijkwaardigheid:** Constant en consequent erkennen en herverdelen van macht.
(Dit is een letterlijke vertaling via google translate)

Er zijn meerdere soortgelijke schema's te vinden waarin het woord *belonging* in een context wordt geplaatst.

Ik ben uitgegaan van deze bron van Trent University.

You BELONG Here

Welcome to a space and community built for you. Make connections to new people and helpful resources. Acknowledge hard truths in order to build bright futures. Learn practical tools and tips for academic success and wellbeing.

Students who self-identify as 2SLGBTQ+, Indigenous, Black, racialized, mature, or first in family at university, or who have a disability can experience extensive barriers accessing, staying in, and completing postsecondary education. Your student needs and contexts are complex; you deserve holistic and proactive approaches to connecting with community and becoming familiar with available supports and resources.

Mogen zijn wie je bent als Two-Spirit, Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer/Questioning, and others.

<https://www.trentu.ca/currentstudents/youbelonghere>

Waarom deze bron?

Abma, baseert het begrip *belonging* op de oudere mens, Trent University gaat uit van jongeren die de capaciteiten hebben om te studeren, de hoger opgeleiden (een term die trouwens nu in Nederland onder druk staat, maar dat is voor een ander onderzoek). Twee verschillende bronnen vanuit verschillende doelgroepen en vanuit verschillende perspectieven.

4: Magda Wallenburg, Belonging, bron 3.

Magda Wallenburg, Sociaalpedagogisch hulpverlener/ Spiritueel begeleider/ Opleider cultuurspecifieke zorg/ Zorgethicus.

Universiteit, master theologie en religiewetenschappen, Fontys Tilburg religiewetenschappen.

..... want praten is niet nodig om dingen te kunnen begrijpen.

Als kind van Indische ouders ben ik opgegroeid in een wereld waarbij het thuis net even iets anders was als buitenshuis zonder dat ik me daar heel erg bewust van was. De gevoelens en verlangens van mijn ouders werden buitenshuis niet uitgesproken en thuis deden we de dingen die mijn ouders gewend waren te doen. Thuis voelde als vertrouwd en veilig, daar hoefde niets uitgelegd te worden (Wallenburg, 2010)

Magda richt zich eveneens op ouderen, maar benadert hen vanuit een ander perspectief. Deze benadering sluit aan bij de manier waarop ik nieuwkomers als doelgroep aanspreek. Magda behoorde zelf ooit tot de nieuwkomers; ze is in 1962 vanuit Nieuw-Guinea, een deel van het vroegere Nederlands-Indië*, naar Nederland moeten komen. Het vergt een ander onderzoek om de relatie tussen Nederland en voormalig Nederlands-Indië hier te bespreken Het koloniale verleden heeft echter duidelijk zijn sporen nagelaten op het concept van erbij horen, thuis voelen, *belonging*.

Volgens Magda staat *belonging* gelijk aan *thuis voelen*. Op zoek naar de kern van je zijn.

Nieuwkomers ervaren vaak een fase waarin ze zichzelf opnieuw moeten vinden. Thuis raken in een omgeving die nog onbekend is en leven in een wereld die nog niet helemaal van jou is, dat is een uitdaging. Het uiten van gevoelens wordt complex als de gemeenschappelijke taal nog ontbreekt. Of het nu gaat om verbale communicatie, lichaamstaal, de klemtoon juist leggen, het volume van je stem, gebarentaal, of zelfs de stiltes ertussen - iedereen brengt zijn verhaal op zijn eigen manier, beïnvloed door zijn eigen culturele achtergrond. Deze uiteenlopende verhalen hebben één gezamenlijk doel: de vrijheid ervaren om je ware zelf te mogen zijn. *Belonging*.

Het woord *belonging* werd in Nederland niet gebruikt in de jaren 50 en 60 toen er veel Indische Nederlanders naar Nederland kwamen. Voor mij persoonlijk was *belonging* een relatief nieuw begrip, voornamelijk bekend als een Engelse term. Uit verder onderzoek blijkt dat dit woord tegenwoordig vaak voorkomt in studies gericht op diversiteit en inclusie. Uiteindelijk gaat het niet zozeer om het gebruik van nieuwe of modieuze termen, maar om de betekenis die er achter deze woorden/begrippen ligt.

De moeder van Magda, Oma Ine met 2 van haar kleinkinderen. Teun, mijn dochter, en Anne.

Voor mij vult Magda als ervaringsdeskundige bron 1 en 2 aan.

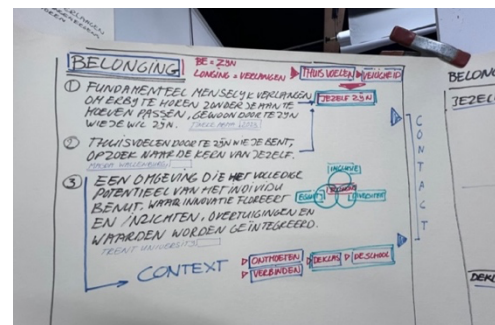
De gemeenschappelijke rode draad door deze bronnen is de nadruk op het creëren van een omgeving waarin alle individuen zich geaccepteerd en gewaardeerd voelen, ongeacht hun achtergrond. Dit vormt de kern van mijn onderzoek, waarbij ik een poging doe om studenten via ontmoeten en verbinden

samen te brengen in een veilige omgeving. Door de kunsteducatie te laten beginnen vanuit herkenbare kunstwerken (cultuurgericht of van technische aard) hoop ik bij te kunnen dragen aan een thuisgevoel.

BELONGING: verwijst naar een fundamenteel menselijk verlangen om erbij te horen zonder concessies te doen aan eigenheid.

5: de 4 kernbegrippen gefilterd vanuit bovenstaande 3 bronnen.

Vanuit Bron 1 en 3:	Jezelf zijn	1: Thuis voelen. 2: Veiligheid
Vanuit bron 2:	De Klas/De school	3: Ontmoeten 4: Verbinden

Mijn 4 kernbegrippen voor het woord belonging: 1: Thuis voelen 2: Veiligheid 3: Ontmoeten 4: Verbinden

Beloning is essentieel voor alle studenten binnen het MBO* maar zeker ook voor mijn NT2-studenten studenten van KansRIJK*: mogen zijn wie je bent in een vaak nieuwe nog onbekende wereld. Kunsteducatie is naar mijn idee de vorm die kan bijdragen aan *belonging*.

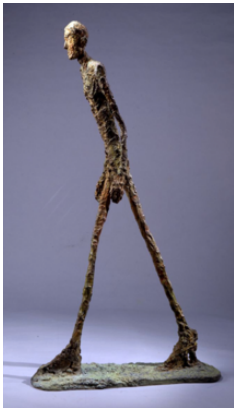
Veel van mijn studenten zijn nieuwkomers. Zij brengen nieuwe verhalen mee uit verschillende culturele achtergronden. Het gevoel erbij te horen en geaccepteerd te worden is een belangrijk fundament voor hun zelfvertrouwen en zelfbeeld. Hun eigen verhalen mogen delen en samen nieuwe verhalen mogen maken. HetRodeBusje* en de opdracht, metalen zelfportretten maken (zie lesbrief RC), zijn vormen die ruimte kunnen creëren waarin studenten zich vrij kunnen uitdrukken en hun verhalen kunnen delen, wat bij kan dragen aan een gevoel van *belonging*

6: Kunst en belonging.

De concepten van *belonging* en *kunst* zijn nauw met elkaar verweven. *Belonging*, het gevoel ergens bij te (mogen) horen, is een fundamentele menselijke behoefte en wordt vaak verkend en uitgedrukt door kunstenaars via hun werk. Kunstwerken bezitten vaak het vermogen om onuitgesproken gevoelens uit te drukken met beeldtaal. Thema's zoals identiteit, eenzaamheid, culturele diversiteit en onderwijs zijn veelvoorkomend onderwerpen. Voor nieuwkomers in een nieuw land kunnen aspecten zoals herkenning, herinnering, troost, hoop en kracht buitengewoon waardevol zijn, omdat ze kunnen helpen bij het vinden van een gevoel van *belonging*.

Belonging, Kunst en Identiteit: *Thuis voelen en veiligheid.* Voor nieuwkomers kan het zien van elementen uit hun eigen cultuur in kunstwerken een bevestiging zijn van hun identiteit. Dit kan bijdragen aan een gevoel van trots en eigenwaarde, wat essentieel is voor het welzijn van een individu in een nieuwe omgeving (Nzebo).

Nzebo, laat zijn kunstwerken vaak vertrekken vanuit haardracht Volgens Nzebo is haardracht een middel om sociale en culturele belonging te tonen.

Belonging, Kunst en Eenzaamheid: *Ontmoeten en verbinden.* Het ervaren van culturele herkenning in kunst kan het gevoel van eenzaamheid verminderen bij nieuwkomers. Het kan ze het gevoel geven dat ze deel uitmaken van een gemeenschap die hun achtergrond en ervaringen waardeert (Giacometti, 1960).

Giacometti, Lopende man. Ontdekkingstocht: De uitgemergelde figuren zijn vaak uitgelegd als een uitdrukking van de bestaansangst en de fundamentele eenzaamheid van de mens. Toch is dat niet Giacometti's bedoeling. Hij wordt bij het maken van deze beelden wellicht gedreven door het besef van de nietigheid van de mens, maar ze zijn voor hem toch vooral een ontdekkingstocht naar het beeld van de mens in de ruimte. <https://krollermuller.nl/alberto-giacometti-lopende-man-i-i-1>

Belonging, Kunst en Culturen: *Thuis voelen en veiligheid. Ontmoeten en verbinden.* Kunst die culturele herkenning biedt, kan dienen als een brug tussen de oorspronkelijke en de nieuwe cultuur van de nieuwkomers. Dit kan begrip en acceptatie bevorderen tussen verschillende gemeenschappen en het gevoel van inclusie versterken. Samen kunst bekijken, naar elkaars verhalen luisteren is voor iedereen van meerwaarde en kan een meer inclusieve samenleving opleveren. (Cairo, 2021)

Gonçalo Mabunda is geboren in 1975 in Maputo, Mozambique, een land dat decennialang verscheurd werd door gewapende conflicten. Zijn kunstwerken dienen als een reflectie op de impact van oorlog op zijn samenleving en als een krachtige boodschap voor vrede. Oorlogen kunnen verweven zijn in allerlei culturele aspecten. Het is belangrijk om ruimte vrij te maken om ook deze verhalen te mogen vertellen (Cairo, Manunda)

Antony Gormley, Exposure, 2010
 547 knooppunten
 14.284 bouten
 5.468 stukken staal

Belonging, Kunst en Educatie:

Thuis voelen en veiligheid. Ontmoeten en verbinden.

Bij de techniekstudenten kan het technische aspect van de kunst ook een gevoel van herkenning teweegbrengen. Herkenning van de moeilijkheidsgraad van hun vak, herkenning van materiaalgebruik, van technische handelingen. Het gewicht van een kunstwerk, 216 ton (Serra, 2007), het aantal gebruikte moeren en bouten. (Gormley, 2010). Ook dit kan een gevoel van *belonging* teweegbrengen, mijn technische skills doen ertoe.

Richard Serra, Open Ended, 2007-2008.

Zo kan kunst en kunsteducatie een rol spelen in de verbindende factor die bijdraagt aan een inclusievere, rijkere onderwijservaring voor iedereen, ongeacht hun achtergrond. De

Als fotograaf heb ik een voorliefde voor visuele expressie. Ik wil graag de bronnen die ik heb geraadpleegd koppelen aan foto's of filmstills die ik tijdens mijn onderzoek heb gemaakt.

7: Nompumelelo Mungi Ngomane, Everyday Ubuntu, *Living better together, the African way*(2019).

Peter Venmans, *en Amor Mundi* (2016.)

BELONGING
Ontmoeten
Verbinden

BELONGING
Thuisvoelen
Veiligheid

Amor mundi*, 'liefde voor de wereld', behelst de zorg om de pluraliteit, de bereidheid om samen te leven met andersdenkenden en vreemden met wie we de wereld delen. Venmans, P. (2016)

Ubuntu*, ik ben omdat wij zijn.
Een Afrikaanse filosofische benadering die het belang onderstreept van gemeenschap en relaties. Ngomane, M. (2019)

Door samen aan een project te werken dat zowel technische vaardigheden als persoonlijke expressie omvat, creëren we een waardevolle verbinding tussen studenten en docenten. Volgens de Ubuntu-filosofie* ontdekken we onszelf echt alleen in relatie tot anderen. (Ngomane, 2023)

Dit gezamenlijke creatieve proces kan begrip en waardering voor elkaars achtergronden bevorderen. Dit is heel hard nodig op de werkvloer van de totale techniekafdeling. In mijn dagboek kun je lezen dat er enige spanning bestaat tussen de KansRIJK studenten en de mechatronica docenten, dit heeft naar mijn inzicht

vooral te maken met een gebrek aan inzicht van elkaars culturele achtergronden. Een combinatie van de Ubuntu filosofie, liefde voor de wereld en kunst. Daar bedoel ik dan mee door in eerste instantie bijvoorbeeld samen naar kunstwerken van (niet-westerse) metaalkunstenaars te kijken. Via de technische elementen van een kunstwerk elkaar ontmoeten en vanuit daar een veilige omgeving creëren die leren verder mogelijk maakt

Peter Venmans pleit in zijn boek *Amor Mundi** voor een uitgebreide vorm van liefde, die verder kijkt dan individuele belangen en zich uitstrekt naar de gehele mensheid en toekomstige generaties. Dit idee sluit nauw aan bij het Ubuntu-principe, dat onze onderlinge verbondenheid en gemeenschappelijke menselijkheid benadrukt. Venmans suggereert dat, door deze benadering van liefde voor de wereld te omarmen, we kunnen bijdragen aan een samenleving die wordt gekenmerkt door respect, zorgzaamheid en een diepe verbinding met elkaar, in overeenstemming met de geest van Ubuntu (Venmans, 2016).

8: Kitlyn Tjin A Djie en Irene Zwaan, *Beschermjassen op school*, Aandacht voor verschil in het onderwijs (2015).

Het concept van *beschermjassen*, zoals ontwikkeld door Kitlyn Tjin A Djie en Irene Zwaan, richt zich op het creëren van een ondersteunende omgeving die de culturele achtergrond en familiebanden van individuen erkent en integreert als een middel om hen te beschermen en te ondersteunen, vooral in tijden van verandering of stress. Het idee is om een 'jas' van bescherming om iemand heen te leggen. Deze beschermjas beschermt de culturele tradities en het gevoel van erbij mogen horen. (Tjin A Djie, 2015)

In mijn onderzoek gebruik ik het idee van *beschermjassen* als een vorm van *belonging*, toestemming hebben om je zelf te mogen zijn. Via het praktijkonderzoek heb ik de techniekstudenten geprobeerd aan te zetten tot het verbeelden van hun culturele en individuele zelf via een metalen portret. Het doel was om een omgeving te creëren waarin zij, gehuld in een metaforische beschermjas, hun (familie)verhaal mochten delen.

De familieneus van Abdelhalim..... Abdelhalim heeft de foto's van zijn zelfportret naar zijn ouders gestuurd. Zijn moeder merkte op dat hij de typische familieneus goed had vastgelegd ☺. Hij behoorde tot de groep studenten die na twee weken vanwege veranderingen in het rooster naar een ander groep werd verplaatst. Hij vroeg me of hij toch betrokken mocht blijven bij het project. Vervolgens informeerde hij of hij het portret mocht afmaken met hout, gezien zijn familie uit houtbewerkers bestaat, zowel zijn vader als oom werkten als houtbewerkers. Wij moeten er als docenten voor zorgen dat de *beschermjassen* goed aansluiten. (Djie, T.A., Zwaan, I., 2015).

9: Aminate Cairo, Holding space: A Storytelling Approach to Trampling Diversity and Inclusion.

Het belang van verhalen vertellen en ruimte mogen innemen. Cairo pleit voor het meer samenbrengen van lichaam, geest en emoties. Iets wat voor veel van mijn studenten vanuit hun culturele achtergrond vanzelfsprekend is. Een andere, niet westerse benadering om diversiteit en inclusie, waarbij liefde, empathie, en de moed om kwetsbaar en open te zijn centraal staan (Cairo. 2021).

Ik liet een andere groep studenten die ik ook lesgeef, de mini-expositie bezoeken. Deze studenten heb ik gevraagd om een fantasieverhaal te schrijven geïnspireerd op een van de metalen portretten. Hier kun je 2 verhalen lezen, geschreven door studenten van Buitenkans*, elk over een ander portret. Ze kennen de makers van de portretten niet.

Tekst geschreven door een Zelma

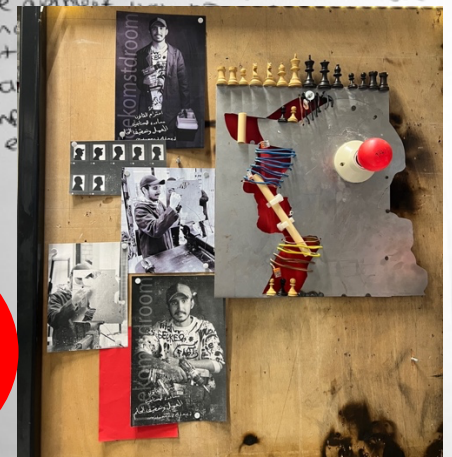
In de metaalwerk zie je de zijkant van mijn hoofd. Als je kijkt naar mijn kunstwerk begrijp je het waarschijnlijk niet, maar ik neem je mee naar 2010.

'k en mijn familie zijn gevlucht vanuit Palestina naar Nederland. De eerste dag dat ik aan kwam leerde ik mijn beste vriend Hassan kennen. Hij was aan het schaken, ik heb nog nooit geschaakt dus hij leerde mij het spel en we speelde het elke avond na het avondeten. De rode lamp heb ik meegenomen vanuit Palestina naar hier je denkt vast maar waarom een rode lamp? Dit was het enigste souvenir wat overbleef van mijn vaders Winkel die kapot is gemaakt tijdens de oorlog. Op 8-jarige leeftijd wist ik al hoe ik lampen moest verwisselen en de rode lamp heeft mij door de jaren heen geholpen. De rode lamp is door hel gegaan met mij en zal voor altijd een belangrijk symbool betekenen in mijn leven[sic].

Rode lamp

In de metaalwerk zie je de zijkant van mijn hoofd. Als je kijkt naar mijn kunstwerk begrijp je het waarschijnlijk niet, maar ik neem je mee naar 2010. Ik en mijn familie zijn gevlucht vanuit Palestina naar Nederland. De eerste dag dat ik aan kwam leerde ik mijn beste vriend Hassan kennen. Hij was aan het schaken, ik heb nog nooit geschaakt dus hij leerde mij het spel en we speelde het elke avond na het avondeten. De rode lamp heb ik meegenomen vanuit Palestina naar hier je denkt vast maar waarom een rode lamp? Dit was het enigste souvenir wat overbleef van mijn vaders Winkel die kapot is gemaakt tijdens de oorlog. Op 8-jarige leeftijd wist ik al hoe ik lampen moest verwisselen en de rode lamp heeft mij door de jaren heen geholpen. De rode lamp is door hel gegaan met mij en zal voor altijd een belangrijk symbool betekenen in mijn leven[sic].

BELONGING
Ontmoeten
Verbinden

Man met kettingen en geel ding

als ik naar het portret kijk zie ik een jongen die een bepaald deel van zichzelf heel makkelijk laat zien. maar ook een deel afgesloten houdt en hij moeilijk laat zien. ~~maarder~~ en het is zo opvallend omdat hij der mee zit. maar der zitten ~~tra~~ gaten in dus hij moet heel erg zijn best doen om het allemaal binnen te houden. en hij zit daar erg mee. maar hij moet leren om het der uit te laten zodat het wat kleiner word en er beter mee om te leren gaan en zo dat het beter door kan stromen [sic].

Man met kettingen en geel ding
als ik naar het portret kijk zie ik een jongen die een bepaald deel van zichzelf heel makkelijk laat zien. maar ook een deel afgesloten houdt. en ~~maarder~~ en het is zo opvallend omdat hij der mee zit. maar der zitten ~~tra~~ gaten in dus hij moet heel erg zijn best doen om het allemaal binnen te houden. en hij zit daar erg mee. maar hij moet leren om het der uit te laten. zodat het wat kleiner word en er beter mee om te leren gaan. en zo dat het

Canan Marasligil gaat in gesprek met Aminate Cairo over Het boek *Holding Space*, A Storytelling Approach to Trampling Diversity and Inclusion.

<https://www.rektoverso.be/artikel/een-gesprek-over-holding-space-met-aminata-cairo>

Voor Cairo gaat "ruimte innemen" over het creëren van een veilige en open omgeving waarin iedereen, ongeacht achtergrond of identiteit, zichzelf kan zijn en gewaardeerd wordt. Dit helpt bij het opbouwen van een gemeenschap waarin heling en begrip centraal staan, en waar diversiteit en inclusie echt betekenisvol zijn omdat ze iedereen een stem geven (Canan Marasligil, 2021)

Mijn onderzoek is gericht op het bieden van ruimte aan studenten om hun verhalen te delen vanuit verschillende perspectieven. De verhalen sluiten hierbij mooi aan omdat ze geschreven zijn vanuit een ruimte die niet tastbaar is er wel zou mogen zijn.

10: Andres Serrano.

Andres Serrano is voor mij dé kunstenaar (hij wil geen fotograaf genoemd worden) die met zijn portretten in het boek *America and other work* de metafoor is voor mijn zoektocht naar de juiste manier om kunst te onderwijzen en dan vooral welke kunst hiervoor dan in aanmerking kan of mag komen, zonder de veiligheid van mijn studenten uit 32 verschillende landen uit het oog te verliezen. Andres Serrano is een kunstenaar die de menselijke werkelijkheid in al zijn diversiteit en vanuit verschillende standpunten laat zien zonder oordeel of positie innemend.

Lloyd Ruben Koulen, Panhandler, 2003

Bertha, 1990

Marc Réveillaud, 2011

De kracht van de portretfoto's van Serrano zijn de ontmoetingen die hij laat zien met al zijn geportretteerden. Ieder portret, of het nu een zwerver uit Brussel, een sekswerker, een blinde republikein of een bekende popster is, krijgt even een podium waarop hij of zij met respect mag stralen. Alle portretten zijn naar mijn idee met dezelfde oprechte nieuwsgierigheid naar deze personen gemaakt en zonder oordeel. Hij laat ze allemaal trots de wereld inkijken. (Serrano, 2004). Het boek *America and other work* van Serrano confronteert mij in alle facetten met de uitdaging waarmee een (kunst) docent te maken krijgt. De uitdaging om keuzes te maken in het aanbod van beelden en tegen studenten te zeggen: "Kijk dit is iets waarvan ik denk dat het goed, belangrijk, betekenisvol voor jou is om aandacht aan te besteden (Biesta, 2020).

Ik ben omdat wij zijn, de Ubuntu filosofie, zouden we moeten vieren door de diversiteit te omarmen vanuit verschillende perspectieven en iedereen zijn ruimte te laten innemen (Serrano, Ngomane, Cairo).

Na 9-11 besloot Serrano een serie foto's te gaan maken die dé Amerikaan liet zien. De conclusie geeft hij zelf, dé Amerikaan bestaat niet. Dit is voor mij een van de aanknopingspunten van Serrano en mijn onderzoek. De Nieuwkomer bestaat niet, de NT2-student bestaat niet. Zijn tentoonstelling is momenteel te zien in Forum Groningen.

Andres Serrano's 'Portraits of America' go on display in Paris • FRANCE 24 English

FRANCE 24 English
2,96 mln. abonnees

Abonneren

23

Delen

Opslaan

...

France 24 is een Franse publieke omroep. Wikipedia

Tentoonstelling : America & Trump, by Andres Serrano. Forum Groningen 23 Maart t/m 5 November 2024

Quote uit dit interview: *It's like my work; I feel like even though I sometimes portray people as representing something more than themselves, they also represent themselves in my work, and what I try to do is to make everyone look good no matter who they are!*

https://www.youtube.com/watch?v=b6bF_ezekvc

In mijn onderzoek bij de studenten techniek heb ik geen werken van Serrano gebruikt. Waarom vermeld ik hem dan toch in mijn theoretisch kader? Zowel mijn cartografie project als mijn essay *Uitgescheurde Plaatjes*, beide opdrachten uit het eerste jaar van de master kunsteducatie, zijn deels geïnspireerd op het werk van Serrano. Wil je een beter beeld krijgen van mijn doelgroep, raad ik aan mijn cartografie te bekijken en mijn essay te lezen. Mijn essay staat op mijn RC. Als ik meer tijd had gehad, zou ik zeker de foto's van Serrano hebben ingebracht in mijn lessen. Zijn foto's zijn altijd een aanleiding voor een boeiende dialoog. Voor dit onderzoek bij de studenten techniek heb ik gekozen, door tijdgebrek, om in eerste instantie kunstwerken te selecteren die meer gerelateerd waren aan technische aspecten.

Andres Serrano:
Een fotograaf van
Latijns-Amerikaanse
afkomst. De fotograaf die
mij uitdaagt om keuzes te
maken in het aanbod van
beelden die ik aan mijn
studenten wil laten zien.....

Serrano (2004),
America and other work.

Gert Biesta:
Nederlandse
pedagoog

" Kijk dit is iets
waarvan ik denk
dat het goed,
belangrijk,
betekenisvol
voor jou is
om aandacht aan
te besteden "(Biesta, 2020).

"Nieuwe.....

William Atkinson:
Uitgever, auteur
en pionier

.....inzichten creëren, een
pleidooi om buiten de
lijntjes te denken. Nieuwe
inzichten creëren die nieuwe
vragen oproepen en om nieuwe
manieren van onderwijs vragen".

Quotes studenten n.a.v. het zien van een foto van Serrano (zie cartograaf volgende pagina)

Emancipatie: *Mevrouw Maaïke, ik kom tijdens de ramadan niet naar uw lessen als u blote borsten laat zien.*

Geloof: Zij ziet eruit als een non-achtige dame en de ander moet Jezus voorstellen. Wat ik grappig vind is dat mensen denken dat Jezus een blanke man is

Seksualiteit: *Mevrouw Maaïke, waarom vindt u dat we naar deze foto's moeten kijken?* Na deze vraag heb ik een aantal bladzijden uit het boek van Serrano gescheurd. Binnen mijn onderwijspraktijk is het mijn verantwoordelijkheid om te bepalen wat ik mijn multiculturele studenten wel en niet kan laten zien

Diversiteit: *Ik ben niet tegen homo's. Wanneer mijn zoon homo is stuur ik hem naar de Imam.*

school

2023 Belofte van het RijnIJssel ROC in Arnhem: Je bent het waard. We durven het anders te doen, zodat jij verder komt. Jouw weg vooruit.

KansRIJK is een aparte school binnen dit ROC. Uit het adviesrapport: "Creativiteit is het begrip van alles. Creativiteit is het vermogen om zelf iets te maken, dus ook jezelf te vormen. Middels kunst- en cultuureducatie kan de eigen creativiteit ontdekt en ontwikkeld worden".

complottheorieën

emancipatie

geschiedenis

geloof

seksualiteit

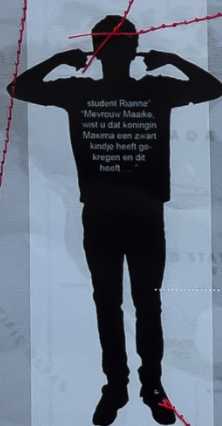

diversiteit

overheid

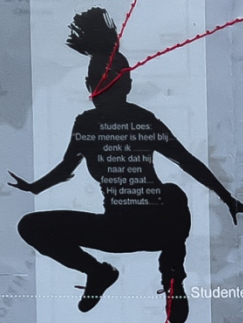
Eisen van het ministerie van onderwijs!
Entree/niveau 1-onderwijs is drempelloos onderwijs! Dat wil zeggen dat iedereen toegelaten moet worden ongeacht vooropleiding, voorgeschiedenis en capaciteit. Dit betekent in de praktijk veel diversiteit.

student Rianne
"Mevrouw Maaike, wat is dat konings-Maama een zwart kindje heeft gekregen en dit heeft."

student Johan
"Mevrouw Maaike, ik kom tijdens de ramadan niet naar de lessen als u bloot bent."

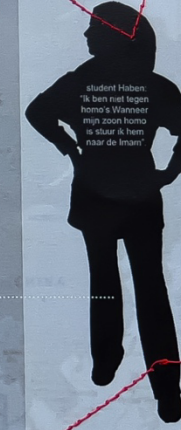
student Loes
"Deze meneer is heel bij dank ik ik denk dat het naar een beetje gaat ik heb draaid een leestmuts."

student Harsha
"Zij ziet er uit als een non-achtige dame en de ander moet Jezus voorstellen Wat ik greep vind ik dat mensen denken dat Jezus een blanke man is."

isa en Jalla
"Mevrouw Maaike, waarom vindt u dat we naar deze foto's moeten kijken?"
Na deze vraag heb ik een aantal bladzijden uit het boek van Serrano geschied. Het is brenen het onderwijs dat ik geef, aan mij wat ik wel en niet aan mijn multiculturele studenten kan en mag laten zien.

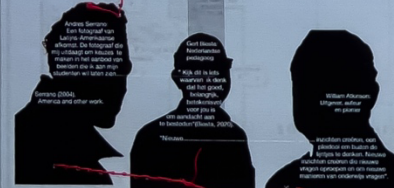

student Haben
"Ik ben niet tegen homo's Want mijn zoon homo is sluis ik hem naar de lessen"

Studenten KansRIJK

Naar welke beelden kunnen we samen kijken? Welke beelden moet ik voorlopig nog even achterhouden? Welke beelden kan en mag ik laten zien? Beelden die vragen oproepen en uitdagen tot nieuwsgierigheid, avontuur, twijfel en empathie? Te vaak gaan we in ons onderwijs nog uit van een westers georiënteerde basiskennis die onze studenten bezitten. We hebben binnen KansRIJK studenten vanuit 34 verschillende geboorte- gronden.

Dit betekent in de praktijk dat met regelmaat mijn studenten geen idee hebben waar ze naar kijken. Middels het samen kijken naar o.a. de portretten van Serrano wil ik mijn stempel drukken, mijn vingerafdruk achterlaten, op mijn kunsteducatie. Welke beelden vind ik belangrijk om te laten zien waardoor mijn studenten een ijsbaan kunnen vinden om in een veilige omgeving de dialoog met de wereld aan te gaan?

In mijn lesaan maak ik regelmatig gebruik van de portretten die gemaakt zijn door Andres Serrano. Voor mij zijn deze beelden het waard om onder de aandacht van mijn studenten te brengen. Via de portretten van Serrano kan ik met mijn studenten praten over thema's als religie, racisme en emancipatie. Regelmatig wordt een foto van Serrano gebruikt om het beeld over de wereld te plaatsen en te begrijpen. Het gevoel wordt regelmatig een rol in zijn portretten en beelden kunnen een rol spelen in het ontdekken van de wereld. Serrano dat naar mijn idee is zijn gevoeligheden, ongeacht afkomst, geloof, gender en overtuiging, zijn de camera. En dat is precies wat ik mijn studenten gun. Leven in een wereld waar je omgeeft je afkomst, geloof, gender en overtuiging. Verscheidenheid maakt elkaar mag genieten van elkaar verschillen.

Mijn studenten vragen regelmatig: "Mevrouw Maaike waarom wilt U dat we naar deze beelden kijken?"

KansRIJK heeft studenten met 34 verschillende geboorte- gronden

11: William Atkinson is geïnteresseerd in hoe kunst en creatieve praktijken kunnen dienen als middelen om gevestigde denkpatronen te doorbreken en nieuwe manieren van kennen en begrijpen kunnen bevorderen. Hij heeft een bijzondere focus op het idee van 'ongehoorzaamheid' in pedagogische contexten, wat hij ziet als een essentiële kracht voor het stimuleren van inventieve en experimentele benaderingen in het onderwijs.

Een autodeur als basis voor een zelfportret. Atkinson zou dit een *event*, een gebeurtenis ter bevordering van het leerproces, kunnen noemen. Het spel van de ongehoorzaamheid als bron van engagement en experiment. Een pleidooi om buiten de lijntjes te denken en studenten aan te moedigen om onafhankelijke denkers te worden. Nieuwe inzichten te creëren die nieuwe vragen oproepen en om nieuwe manieren van onderwijs vragen. (Atkinson, 2017)

12: Gert Biesta benadrukt dat kunst in staat kan zijn om mensen te laten nadenken over complexe zaken, hun verbeelding te stimuleren, emoties op te roepen en nieuwe perspectieven te bieden. Experimenteren met een zelfportret via het uit elkaar slopen van een autodeur en deze weer opbouwen naar je eigen fantasie kan veel nieuwe perspectieven bieden. Kunst kan een dialoog creëren tussen de student en de wereld, waarbij de student leert om zijn of haar eigen stem te vinden en te gebruiken. Dit proces ondersteunt de ontwikkeling van een gevoel van identiteit en *belonging*.

Hoe kunnen mijn studenten (en collega's) vormen van ongehoorzaamheid aannemen die kunnen leiden tot meer ontmoetingen en verbindingen, en die via een veilig thuisgevoel de dialoog met de wereld bevorderen? Met de opdracht metalen zelfportret heb ik voor een klein gedeelte kunnen experimenteren om buiten de lijntjes te kleuren. De sokkel, een onderdeel van de opdracht, bevatte alle noodzakelijke eindtermen. Het maken van het portret zelf bood de creatieve vrijheid. Een aantal van mijn studenten hebben daar

Gesprekken met de onderzoeksgroep aristry of the teachers, met Bart van Rosmalen, Saar Frieling, Patrick van de Bogt, Hanke Drop, Gert Biesta en pieter Baay heeft deze poster tot stand gebracht

gebruik van gemaakt, ongehoorzaam door hout toe te voegen aan een metalen zelfportret. Schaakstukken, fietskettingen en elektriciteitsdraden zijn als eigen stem gebruikt om zichzelf aan de wereld te laten zien.

Het concept van *belonging*, wat in mijn onderzoek centraal staat, lijkt verbonden te zijn met de ideeën van Biesta en Atkinson over onderwijs en kunst. Beiden pleiten voor een onderwijsbenadering die ruimte biedt voor persoonlijke ontwikkeling, expressie en kritische reflectie. Dit sluit aan bij het doel van mijn onderzoek om een omgeving te creëren waarin NT2-studenten zich emotioneel en cultureel 'thuis' kunnen voelen, en waar ze de vrijheid ervaren om onafhankelijke denkers te mogen zijn.

De ideeën van Biesta roepen wel altijd gemengde gevoelens bij mij op, vooral in context van mijn multiculturele doelgroep. Wanneer hij praat over de dialoog met de wereld aangaan, vraag ik me wel eens af: welke wereld en vanuit wiens perspectief? In podcast #32, *Over Biesta in de praktijk* van Anke en Judith (deel 1), wordt zijn nieuwste boek *De terugkeer van het lesgeven* besproken. Biesta spreekt over een ruimte scheppen waar leerlingen hun vrijheid kunnen ontmoeten. Maar welke vrijheid bedoelt hij en van wie is die vrijheid? Ook bespreekt hij het omgaan met weerstand, hij benoemt hier 3 mogelijke reacties: wereldvernietiging, zelfvernietiging en dialoog. Persoonlijk vind ik deze termen onnodig complex.

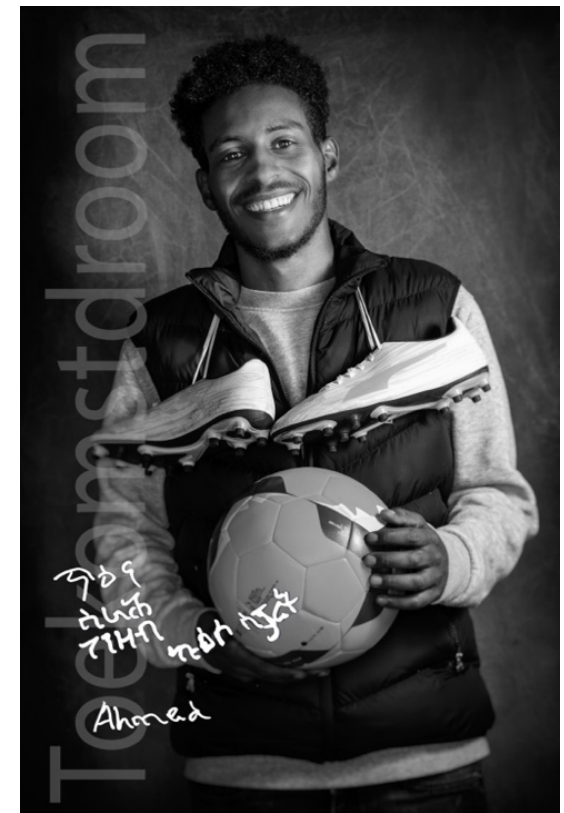
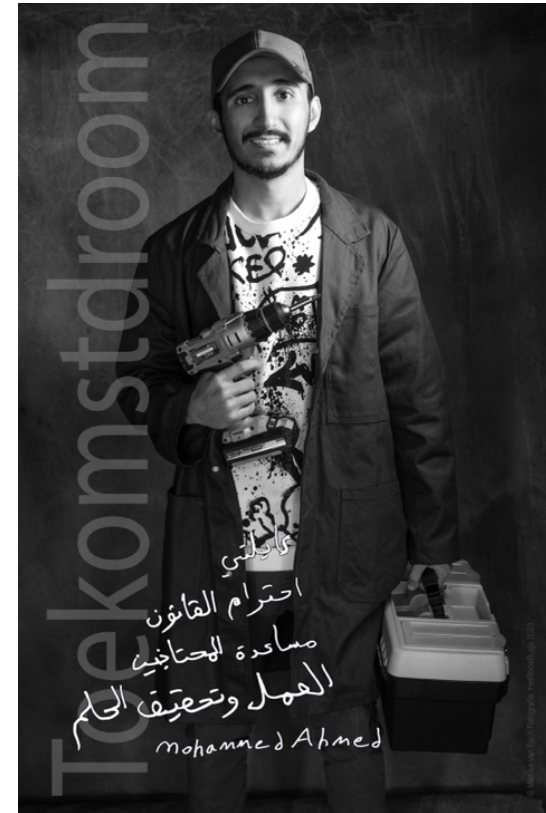
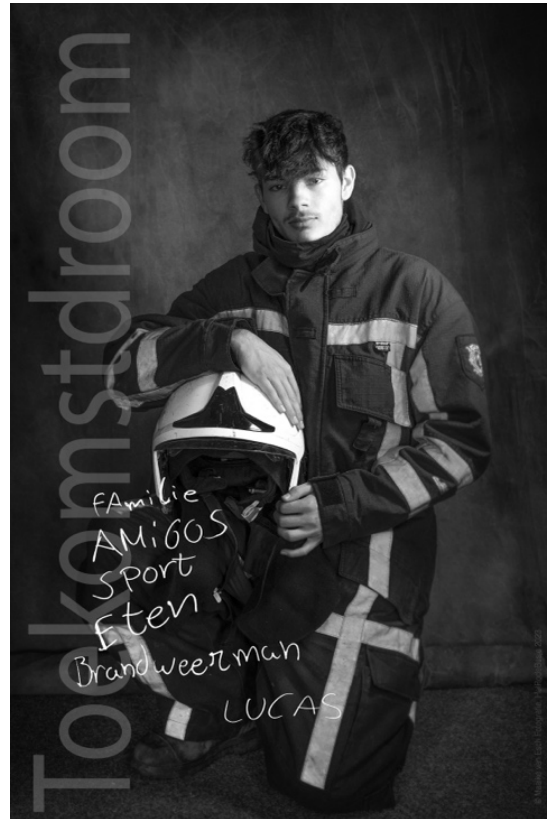
Op mijn MBO hangt op meerdere plekken een poster met uitspraken afkomstig van de onderzoeksgroep Artistry of the Teachers, waar Gert Biesta deel van uitmaakte. De slogan die steeds terugkeert, *Docent, jij bent het. Die kunstenaar...*, roept bij veel van mijn collega's weerstand op. Ze vragen zich af: *Waarom word ik een kunstenaar genoemd? Ik ben docent en daar ben ik zeer trots op.*

Hoewel ik veel van Biesta's ideeën kan waarderen, vind ik dat ze in de praktijk soms moeilijk in te passen zijn. Grootse termen zoals de *dialoog met de wereld aangaan*, wereldvernietiging of

uitspraken als "*docent, jij bent het. Die kunstenaar*", kunnen veel weerstand oproepen in de praktijk. Ik geloof zeker dat zijn ideeën kunnen bijdragen aan de verbetering van het onderwijs, voor mij lijkt het vooral bedoeld voor academische discussies. Wat naar mijn idee hard nodig is binnen het MBO-onderwijs en dan specifiek bij KansRIJK zijn zeker geen pedagogische boeken maar onderlegde kunstenaars die in de praktijk mensen kunnen verbinden en via kunst en techniek ontmoetingen tot stand brengen die bijdragen aan *belonging*. En op die manier de studenten de dialoog met de wereld laten aangaan.

13: Susan Sontag. Foto's verschaffen bewijsmateriaal, iets waar we over horen praten maar waar we nog twijfel over koesteren, lijkt bewezen te zijn zodra men er ons een foto van toont (Sontag, 1979).

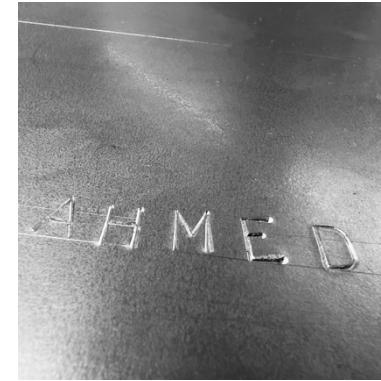
Susan Sontag schrijft over de impact van fotografie op de maatschappij en het individu. Het gaat over onze relatie met beelden en hoe we de wereld waarnemen en begrijpen. Susan Sontag zegt dat fotografie een universele taal is die kan communiceren over culturele en taalbarrières heen. Sontag geeft aan dat onze interpretatie van beelden wordt beïnvloed door onze sociale en historische achtergrond. Dit is bijzonder relevant voor mijn werk met NT2-studenten, waarin ik zoek

naar manieren om hun integratie en zelfexpressie te bevorderen. De foto's in HetRodeBusje verschaffen *bewijsmateriaal* dat ze kunnen sturen naar hun vaak achtergebleven families. Terwijl deze foto's misschien de indruk wekken dat alles goed gaat, is het belangrijk om te erkennen dat ze slechts een momentopname zijn en niet altijd de volledige waarheid weergeven. Dit roept belangrijke vragen op over de authenticiteit van beeldmateriaal en het gevaar van oppervlakkige interpretaties. Het onderstreept de noodzaak om kritisch te blijven kijken, de noodzaak om een dieper begrip te ontwikkelen van de ingewikkelde realiteit die vaak verborgen ligt achter de afbeeldingen. (Sontag, 1979)

Studenten van KansRIJK, afdeling Techniek, gefotografeerd door mij in HetRodeBusje

14: Marike Spee en Wim bos.

Ahmed heeft na de wisseling van het lesrooster gekozen om het portret niet af te maken. Het technische gedeelte (zie foto) vroeg om letterlijke *verbindingen*, dat voelde veilig. Het vrije gedeelte, via kunstenaars jezelf *ontmoeten* was nog niet veilig genoeg voor Ahmed. Hier speelt culturele achtergrond zeker een rol.

In het boek: *ons Eritrea, Nieuwe Arnhemmers aan het woord* van Marike Spee en Wim bos, gaat het over andere manieren van communiceren binnen de Nederlandse en Eritrese cultuur. Dit speelt natuurlijk ook in het onderwijs. Communiceren met elkaar vanuit compleet verschillende culturele standpunten, waar we vaak geen weet van hebben. De groep versus individu, hiërarchische seksenrollen, seksenrollen zijn zeer duidelijk gescheiden in de Eritrese cultuur. Direct en indirect communiceren. De *veiligheid* binnen het onderwijs voor NT2-studenten moet de kans krijgen om te mogen groeien, daar kan kunsteducatie een belangrijke rol inspelen. Bij Ahmed was er te weinig tijd om elkaar werkelijk te *ontmoeten* en een veilige band op te bouwen.

15: Stevens, (2014) en Herpen, (z.j.) schrijven beiden over de opvatting: **Zonder relatie geen prestatie.**

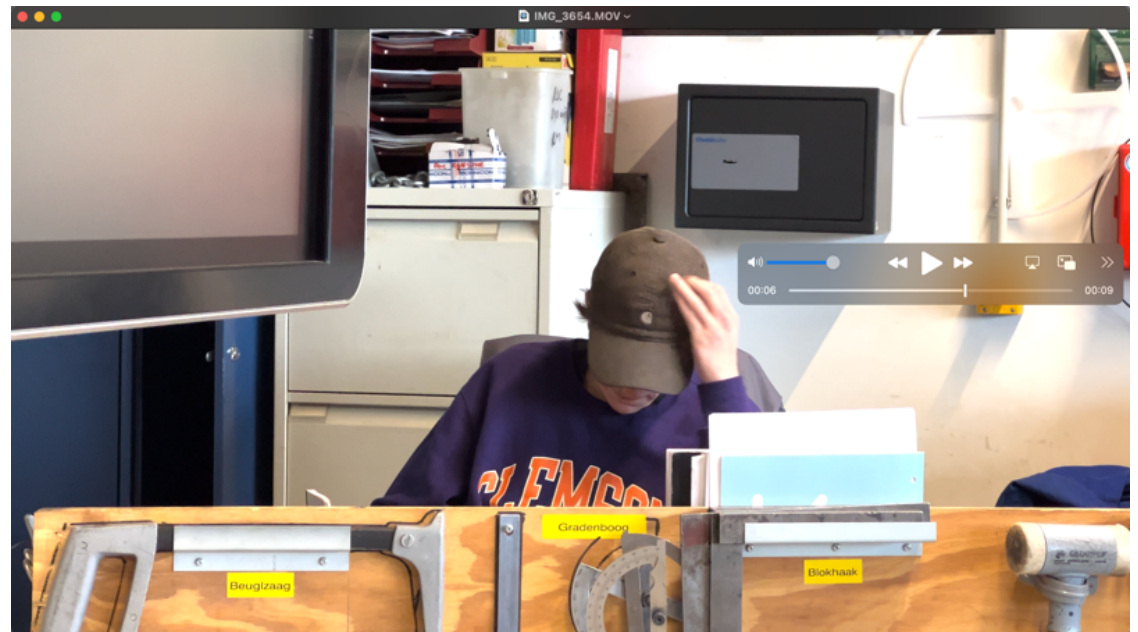
De zin alleen is voldoende om hier mijn verhaal over student Levi te vertellen.

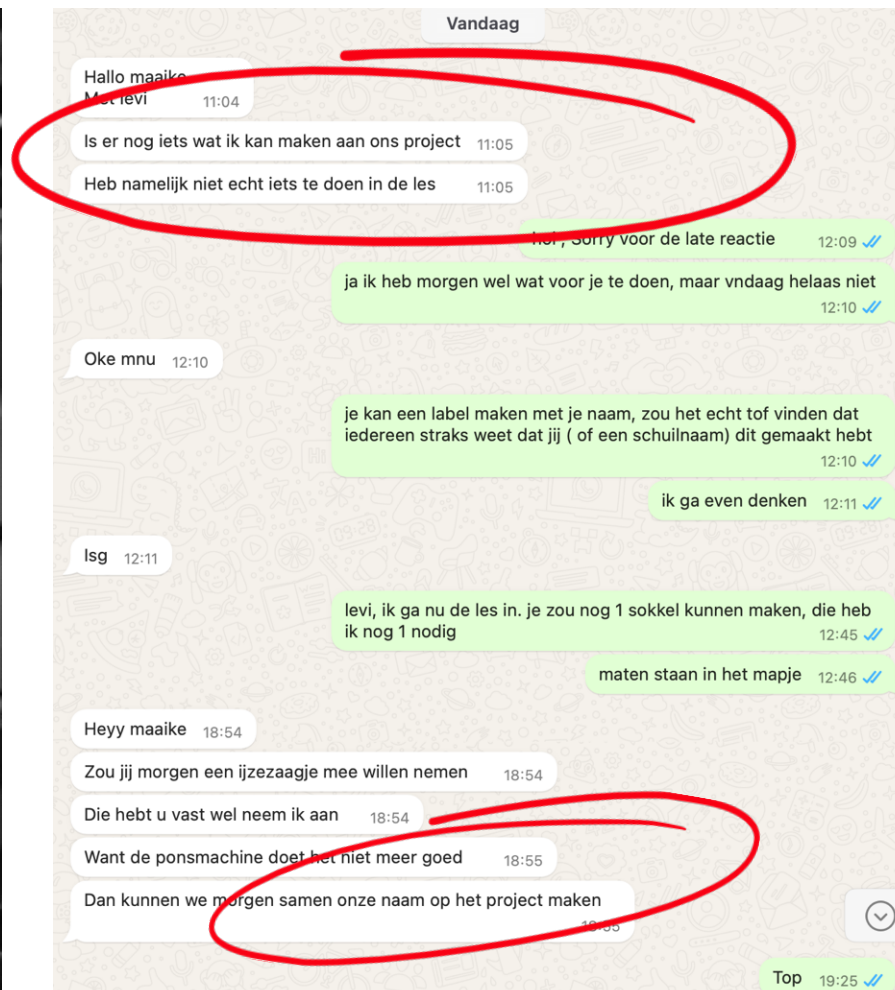
Levi is een student die ik cadeau kreeg tijdens mijn praktijkonderzoek. Hij was in het vorige schooljaar te weinig aanwezig geweest dus hij kreeg een verlenging om op die manier zijn techniekdiploma nog te halen. Hij sloot dus in mijn lessen aan. Een bijvangst, een hele mooie bijvangst.

Levi wilde niet op school zijn, Levi wilde werken maar is nog te jong en dus nog leerplichtig.

Levi houdt van techniek en vindt kunst raar. Het gewicht van kunstwerken daarentegen, 219 ton staal van Richard Serra vindt hij redelijk boeiend, de lasnaden van het doorkijkkerkje van het Belgische architectenduo Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh trokken ook wel even zijn aandacht. 547 knooppunten, 14.284 bouten, 5.468 stukken staal van *Exposer* van Gormley was zeker ook knap gemaakt.

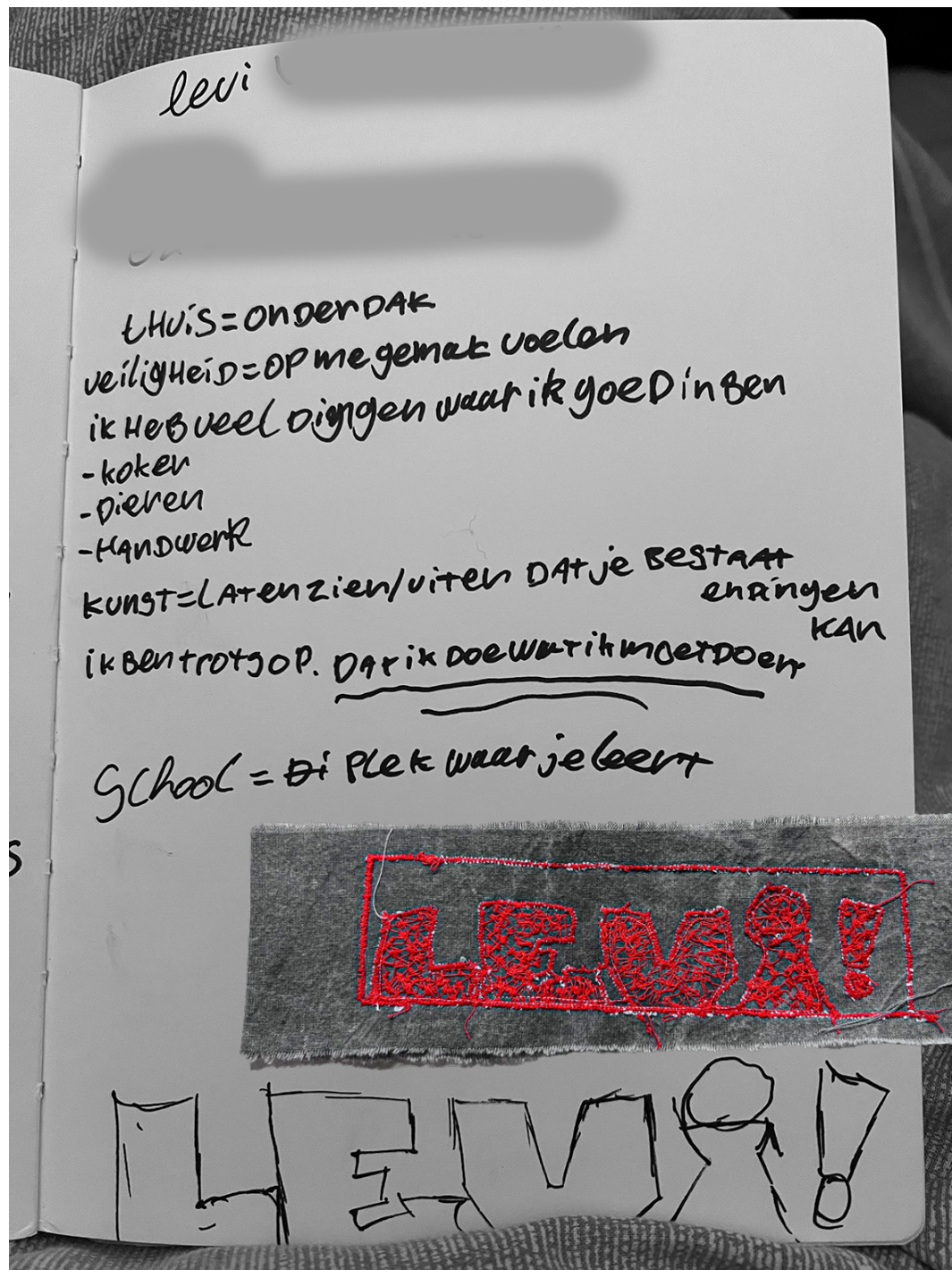
Meewerken aan de zelfportret opdracht was te spannend, daar was de lessituatie met onbekende klasgenoten niet geschikt voor. Het mini-expositiemeubel mee mogen bedenken en in elkaar zetten was een prima opdracht. Met oude spullen een expositie frame maken, slijpen, lassen en meedenken over de vorm en hoe straks de portretten te bevestigen. Wanneer Levi even niet wist wat zijn volgende stap moest zijn, trok hij zich terug achter het bureau van meneer Dion, liefst met zijn voeten boven op tafel, pet over zijn oren en weggezonden in zijn mobiele telefoon. Misschien was het ook juist wel een veilig plekje, daarachter dat bureau, net doen alsof je druk was met je mobiele telefoon. Telkens wanneer we merkten dat Levi hulp nodig had, omdat hij achter het bureau van meneer Dion ging zitten, spraken we hem aan en hielpen we hem weer op weg. Nee hij wilde geen portretfoto. nou ok één dan... maar wel mét laskap. En toen kreeg ik op maandagochtend het volgende appje.... Vooral de 2 woorden *ons...en onze naam.....*

Beloning bij uitstek!

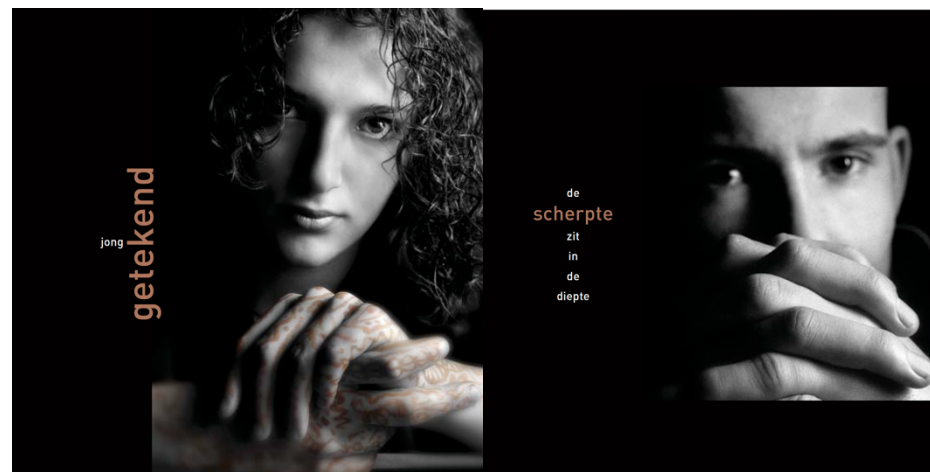
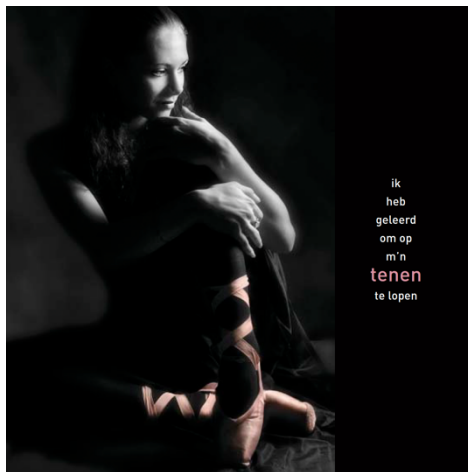
De lasersnijmachine bij Mechatronica was niet beschikbaar dus ben ik in de avond achter de naaimachine gekropen om een naamlabel voor Levi te naaien, naar voorbeeld van zijn eigen ontworpen letters, zodat we dat aan het meubel konden bevestigen.

16: Maaïke van Esch, Wat 'n portret (2005). Jongeren door mij gefotografeerd in een justitieel jongereninternaat (OGH*). Na veel overleg mocht ik deze jongeren fotograferen gewoon om de mooie mensen die ze waren, zonder de zwarte balkjes die gebruikelijk waren binnen justitie.

Ik kende het woord *belonging* toen nog niet, maar daar gaat het over!

Alle teksten bij de foto's zijn 1 op 1 over te zetten naar mijn doelgroep bij KansRIJK nu.

Al meer dan 150 jaar werkt de Heldringstichting, een residentiele behandelinstelling, met jongeren die om velerlei redenen getekend zijn door het leven en daardoor fors met zichzelf en met de maatschappij, in de problemen zijn geraakt. Samen met de jongeren werken wij aan hun complexe hulpvragen met als doel een concreet kwalitatief aanvaardbaar toekomstperspectief voor hen te realiseren. Dit gebeurt met behulp van wetenschappelijk getoetste (evidence based) behandelmethodieken toegespitst op de individuele problematiek van de jongere. Ook de ouders en/ of andere voor de jongere waardevolle personen worden hierbij betrokken. Daarnaast beschikken wij over een uitgebreid aanbod van therapeutische mogelijkheden, vrijetijdsactiviteiten en scholing.

Jongeren uiten hun problemen op hun eigen unieke wijze. Te vaak worden onze jongeren alleen vanuit de problematische kant bekeken omdat dat de kant is waar mensen en de maatschappij last van ondervinden. Wij willen met nadruk de andere kant eens belichten. Hoezeer een jongere ook in de knel is geraakt, hoe groot de problemen en hun tekorten vaak zijn, wij doen een appèl op de positieve krachten en kanten die een jongere heeft. Hierdoor zien we gedurende de behandeling ook een ander bijzonder, leuk en mooi mens tevoorschijn komen. Maaïke van Esch, activiteitenbegeleidster op onze instelling en fotografe, heeft dit op een sublieme wijze weten vast te leggen. Ik nodig u graag uit om deze beelden in u op te nemen.

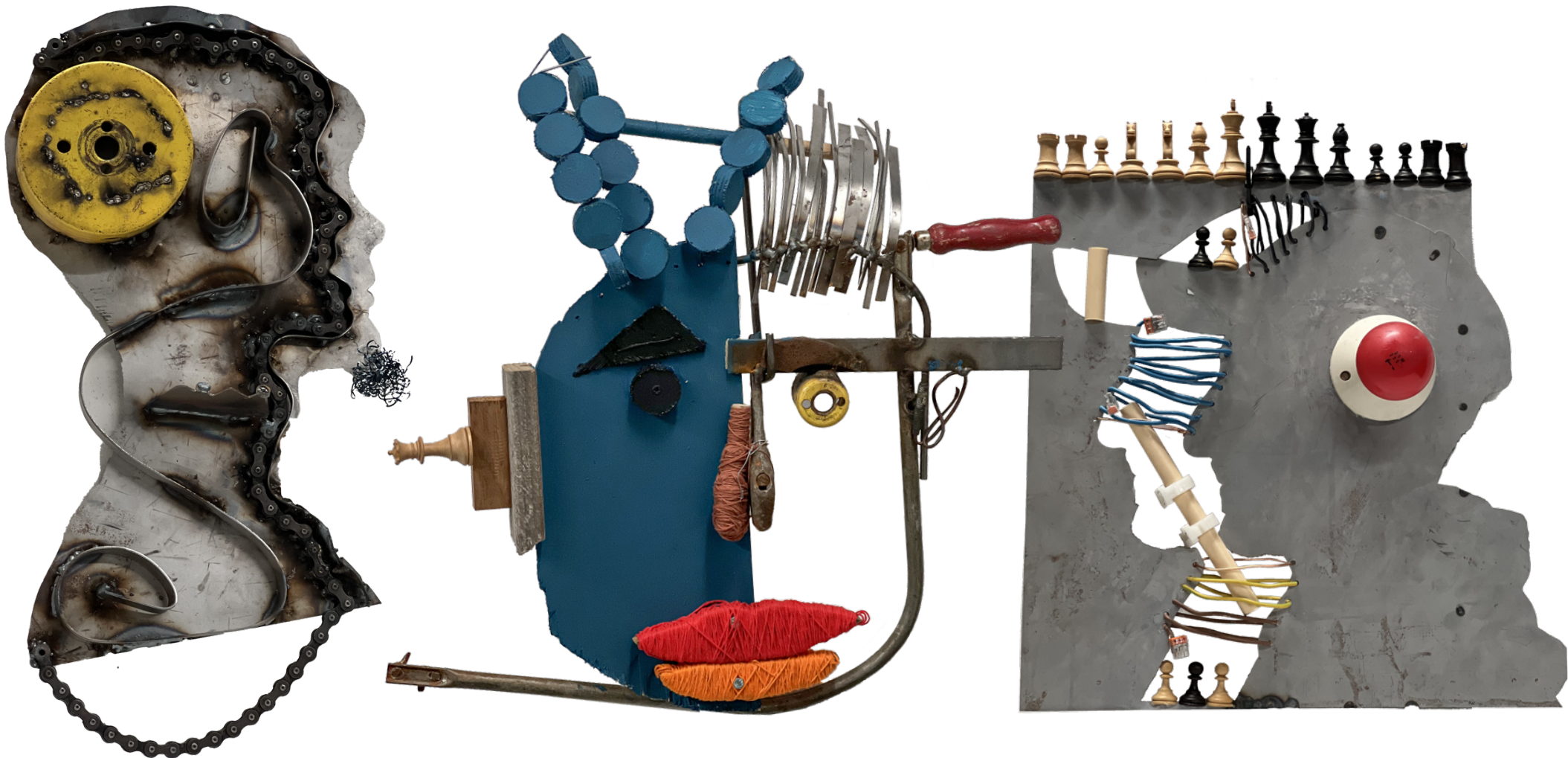
*Julichska Venmans
Directeur OGHeldringstichting*

17: Carolien Pauwels, Ode aan de verwondering (2021).

Wetenschap vernietigt de verwondering niet, maar blaast ze nieuw leven in. Kan je jongeren leren verwonderd te zijn

Ik maak de wereld niet beter, maar misschien wel wat mooier

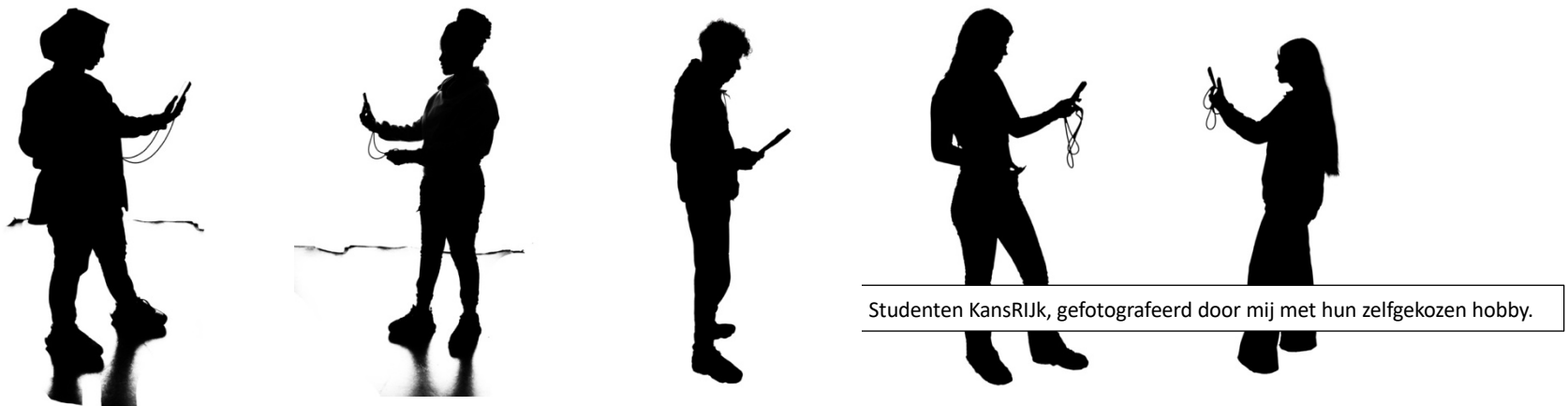
De mens: vaak mooier dan we denken

18: Noreena Hertz, een Britse econoom onderzoekt in haar boek, *De eenzame Eeuw, de eenzaamheids crisis die volgens haar vooral mogelijk wordt gemaakt door onze smartphones. Ze ziet de digitale afleiding een steeds groter probleem worden. De smartphones fragmenteren onze aandacht en helpen ons niet echt bij het ontwikkelen van ons empathische vermogen* (Hertz, 2020),

Voor mijn multiculturele mbo-studenten is de smartphone vaak een zegen en vaak ook een uitkomst bij praktische zaken. Taal kan opgezocht en vertaald worden, rekeningen kunnen worden betaald, de duo (studiefinanciering) kan gemaïld worden en talige misverstanden kunnen eerder worden getackeld. Contact met families is vaak alleen mogelijk via de telefoon. Dit is vanuit mij ook geen pleidooi om de telefoon te verbieden binnen het MBO maar wel tijdens de praktijklessen. Het leren van taal wordt zeker niet bevorderd door alleen een vertaalapp te gebruiken, het empathisch vermogen wordt minder uitgedaagd en contact maken in deze voor velen nieuwe (digitale) wereld wordt juist nog moeilijker.

Wat mij tijdens de praktijkdagen van mijn onderzoek betreffende de telefoon het meest is opgevallen is dat het creatieve denkproces wordt geblokkeerd. Wanneer docent Dion of ik niet direct aanspreekbaar waren voor een vraag werd de telefoon uit de broekzak gehaald. Mocht de intentie al geweest zijn om de vraag zelf op te gaan zoeken, dan is de afleiding van alle nog niet gelezen appjes een te grote trigger om verder te kunnen werken. Ook elkaar om hulp vragen wordt door het veelvuldige gebruik van de telefoon vaak tegengehouden. Een pleidooi dus vanuit mijn kant om tijdens praktijklessen de telefoon te verbieden.

Studenten KansRIJk, gefotografeerd door mij met hun zelfgekozen hobby.

De mobiele telefoon, een bijvangst in mijn onderzoek en een nieuw onderzoek waard. De mobiele telefoon is een ernstige afleiding tijdens de praktijklessen. KansRIJk heeft geen eenduidig telefoonbeleid. Op dit moment wordt er gediscussieerd over de telefoons in het MBO.

Voorzitter van de MBO Raad Adnan Tekin zegt in de krant dat *we als sector onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Voor de concentratie en het mentaal welbevinden van studenten is het beter om mobiele telefoons buiten het klaslokaal te houden, tenzij ze een doel hebben in de les.*

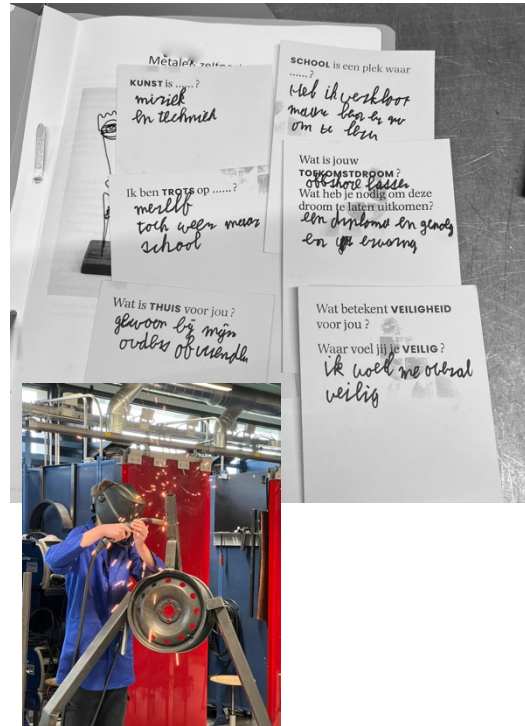
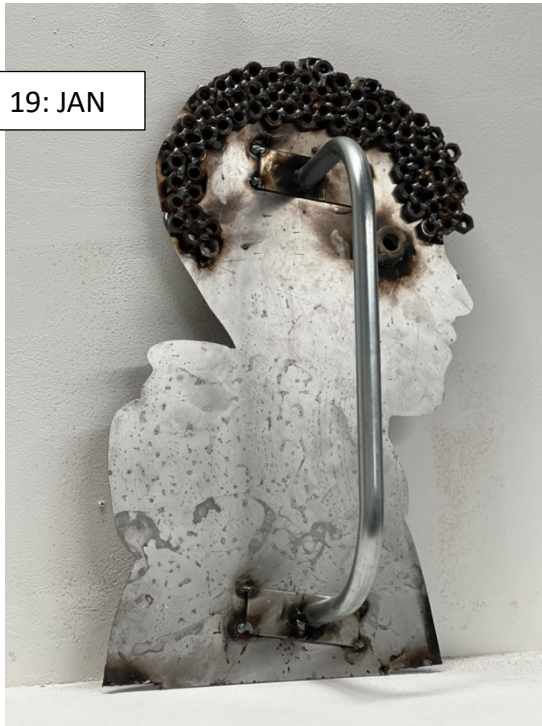
<https://nos.nl/artikel/2517733-mbo-raad-wil-mobieltjes-weren-uit-de-klas-belangenorganisatie-is-kritisch>

Hieronder ga ik quotes en foto's van een aantal studenten techniek als Bron gebruiken gerelateerd aan mijn onderzoeksvraag.

Kan het proces van het maken van metalen zelfportretten, met NT2-STUDENTEN-studenten techniek, bijdragen aan BELONGING?*

De vier begrippen die ik uit het thema 'belonging' heb gefilterd, zal ik bij iedereen toepassen: *Ontmoeten | verbinden | veiligheid | thuis voelen |*

19: JAN

School: *Heb ik verkloot. Maar ben er nu om te leren.*

Verbinden: Dit keer zowel in letterlijke als figuurlijke zin. Jan, die al ervaring had met lassen, werd door zijn medestudenten om hulp gevraagd. Dit inspireerde hem om een verplaatsbare versie van zichzelf te creëren. *Kon ik me maar ergens anders neerzetten*

Ontmoeten: Het ontmoeten van zijn medestudenten in de vorm van een technische hulpvraag heeft Jan geholpen om zijn portret af te maken.

Thuis voelen: Jan voelt zich zeker thuis binnen de technische handelingen. Veiligheid is een begrip dat Jan letterlijk interpreteert.

Verbinden: zichzelf verbinden door de losse stukjes samen te voegen. De constante ontmoetingen met de docenten hebben er mede voor gezorgd dat Gyondrick zeer trots is op zijn metalen zelfportret wat zelfs als lamp gebruikt kan worden. Gyondrick heeft de speciale ketting vanuit zijn familie, een veilig plekje gegeven in zijn zelfportret.

20: GYONDRICK

Sacha heeft zijn portret niet af kunnen maken omdat zijn persoonlijke omstandigheden meer aandacht vroegen waardoor school op de tweede plaats kwam. Toch wil ik zijn deelname benoemen in dit onderzoek. Ik had gehoopt dat de autodeur, wat volgens Atkinson een *event* genoemd kan worden, bij had kunnen dragen om naar school te kunnen blijven komen. Sacha is voor nu gestopt met de opleiding (Atkinson, 2017).

21: SACHA

Foto gemaakt in HetRodeBusje tijdens het vooronderzoek. Speciaal voor deze fotoshoot had hij een grote gettoblaster box geregeld.

Thuis voelen, Ontmoeten, Verbinden, Veiligheid:

Sacha voelde zich niet thuis op school, hij wilde deze opleiding niet volgen. Zijn hart ligt bij de autotechniek. Maar daarvoor moet je eerst een niveau 1 opleiding afronden. Het ontmoeten ontstond door de deur van een auto, onderdeel te maken van zijn zelfportret. De verbinding werd in kleine stapjes gezet.

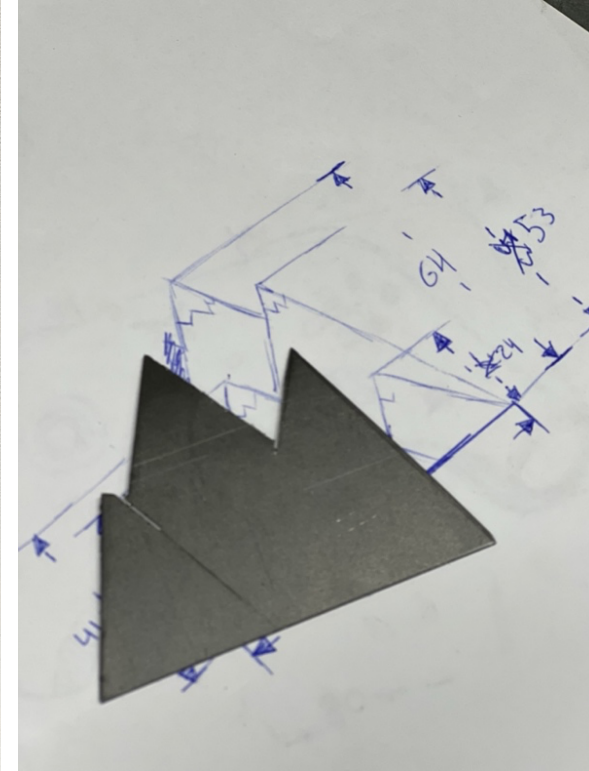

Ik heb Lucas, Mohammed en Abdelhalim geïnterviewd. Deze interviews zijn opgenomen door de docent en stagiaire van de AV-specialisten opleiding van mijn MBO Rijn IJssel. Delen van deze interviews zal ik gebruiken in mijn film voor de eindcommunicatie. Achteraf gezien was het niet zo'n goed idee om het op deze manier aan te pakken; het was te talig. Ik had de vragen ook vertaald naar het Spaans en Arabisch, maar bijvoorbeeld Mohammed gaf aan dat hij moeite heeft met het lezen van zijn eerste taal. Er zijn mooie uitspraken gedaan die ik mee zal nemen in de hieronder beschreven teksten van deze 3 studenten.

22: LUCAS

Lucas wil brandweerman worden. Hij moet eerst 18 worden om daar verder mee te kunnen. Om zich voor te bereiden volgt hij nu een opleiding bij KansRIJk, afdeling Techniek. Hij kiest voor deze opleiding omdat de technische vaardigheden van nut kunnen zijn bij zijn toekomstige rol als brandweerman.

Ik heb een buurman die met liefde zijn brandweerpak heeft uitgeleend voor de fotoshoot in HetRodeBusje (zonder relatie geen prestatie, Herpen).

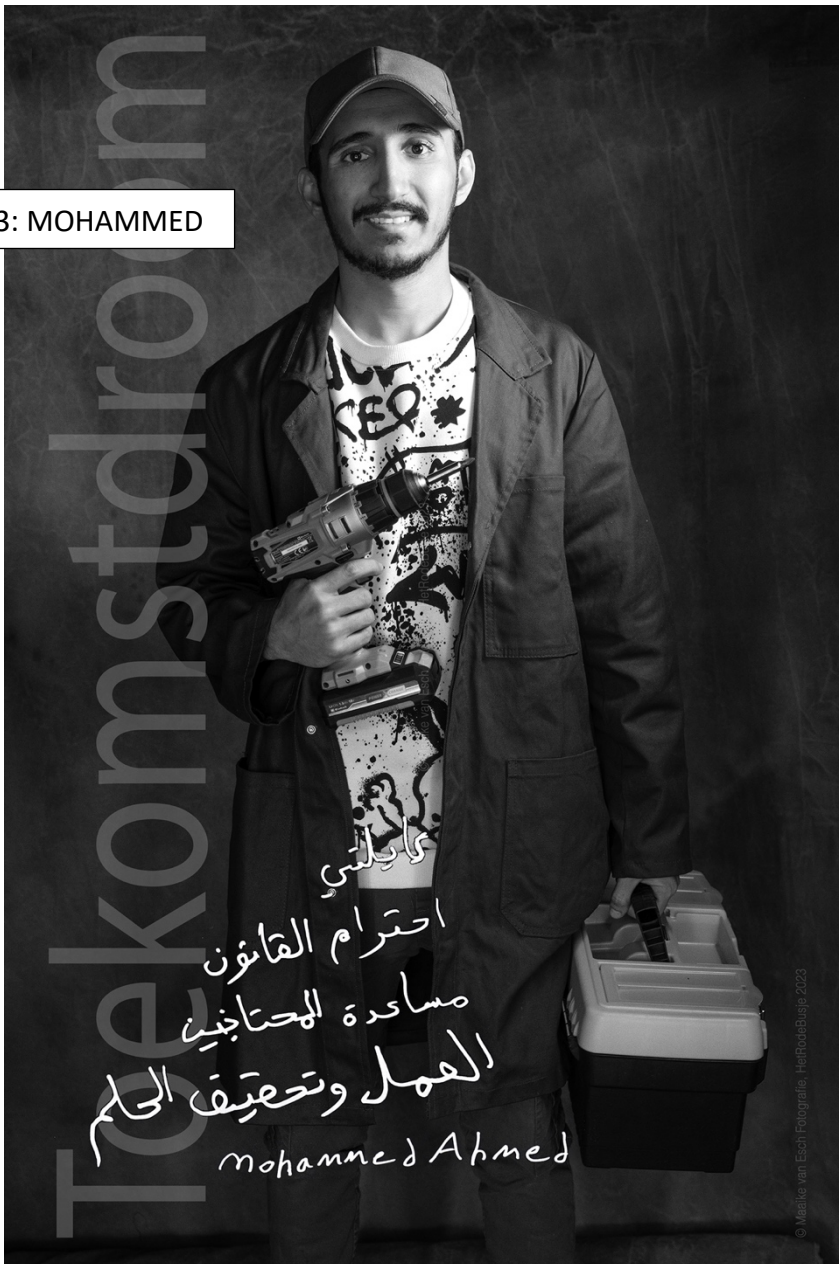

Thuis voelen: Lucas heeft bergen getekend omdat hij in Spanje jeugd klimkampioen is geweest. Hij wil dit gevoel verbinden aan zijn zelfportret.

Hij laat zijn verleden, door de bergen in te brengen, een ontmoeting aangaan met zijn toekomst als brandweerman.

Hij voelt zich veilig genoeg om zijn zeer zorgvuldig gespaarde sikje met trots toe te voegen aan zijn zelfportret.

23: MOHAMMED

Mohammed wil heel graag elektromonteur worden. Dit was zijn droom al in Jemen. Dat hij lessen in de metaaltechniek moest volgen vond hij niet vervelend maar toen het rooster werd veranderd en hij terug mocht naar elektrotechniek, was zijn eerste vraag of hij het portret mocht afmaken met elektromaterialen.

Zijn hobby schaken heeft hij ook verwerkt in zijn persoonlijke portret, waarbij het rode lampje staat voor altijd alert blijven.

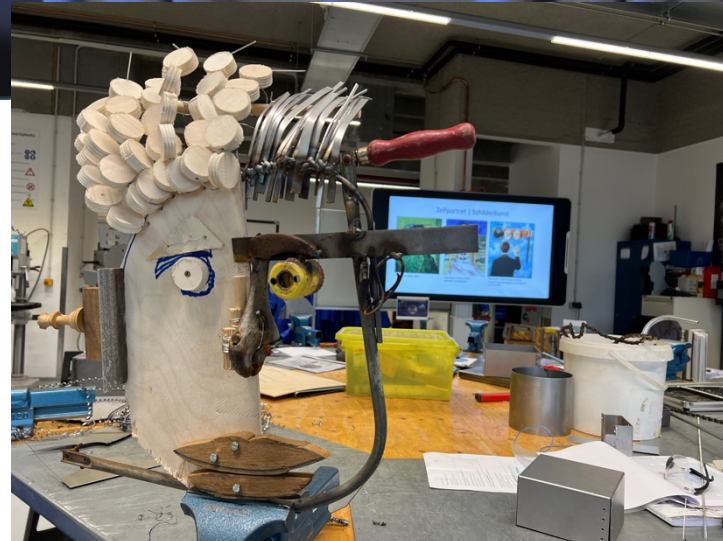
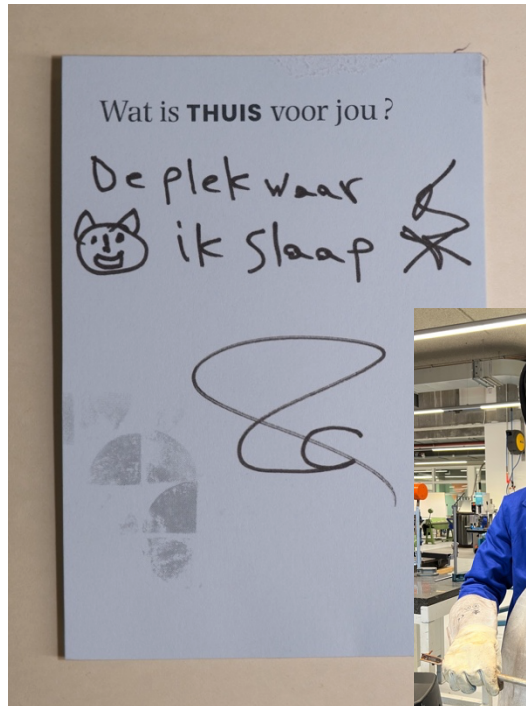
Mohammed: *kunst verplaats gevoelens*

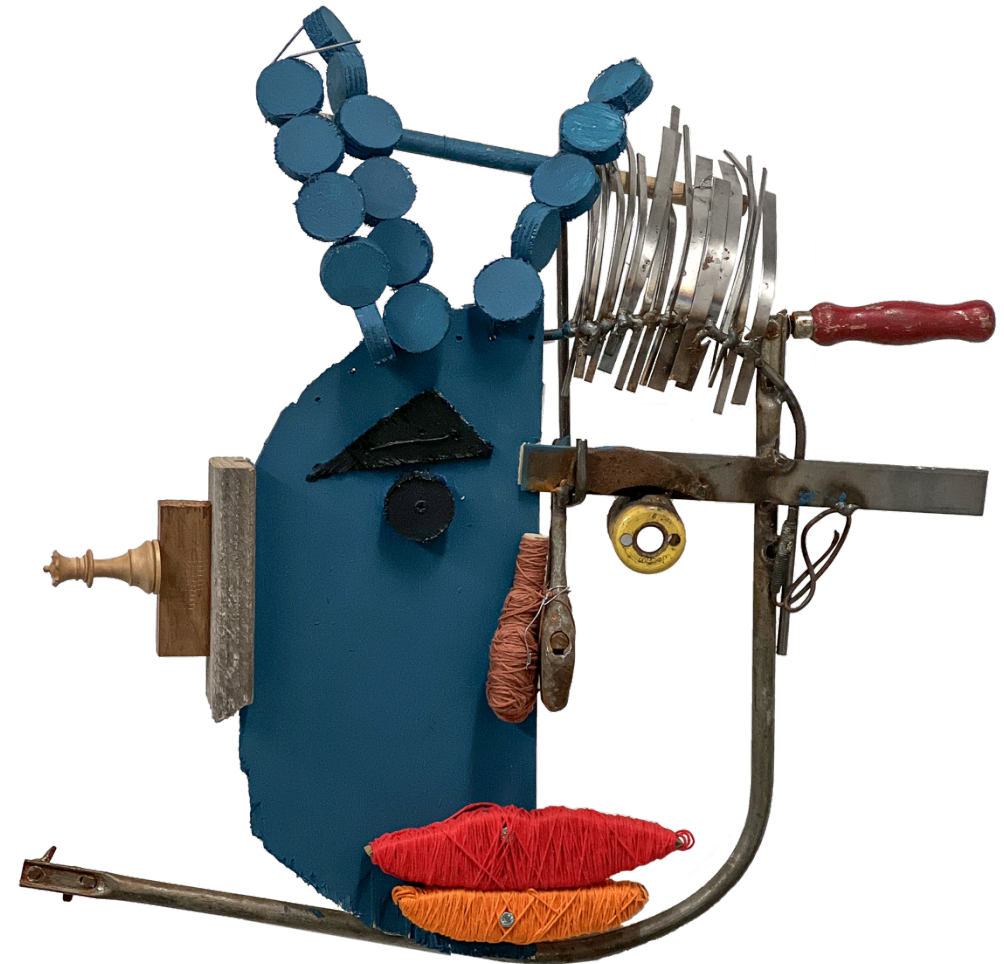
18
Veiligheid . familie
om vrije leven
familie . Nederland
~~ingenieur~~ toekomst droom
ingenieur / studie
kunst verplaats gevoelens
school
erg goed

Mohammed voelde de veiligheid om zijn portret zichzelf te laten ontmoeten in de rest-ruimte en de twee aparte delen te verbinden met zijn passie voor electro materiaal. Thuis voelen begint in zijn hoofd en het lampje zorgt dat hij daar alert op blijft.

24: ABDELHALIM

Abdelhalim wil graag elektromonteur worden. Houtbewerking had zijn voorkeur, aangezien hij uit een familie van houtbewerkers komt. Maar niveau 1 biedt geen opleidingen in houtbewerking. Abdelhalim heeft echt genoten van het maken van het zelfportret. Vanuit de schuur van mijn vader had ik emmers vol met ijzeren afvalmaterialen meegenomen. Hij heeft daar dankbaar gebruik van gemaakt. Abdelhalim zoekt de verbinding in de ontmoetingen. Ontmoeting vanuit verschillende materialen. Ontmoetingen via wifi verbindingen met zijn familie. Een blijde moeder die de familieneus herkende in zijn portret. Een beetje thuisgevoel om via grapjes over grote familieneuzen de verbindingen tot stand te houden. Abdelhalim voelde zich ook veilig genoeg om zijn portret te maken zoals hij het wilde.

Al deze bronnen samen laten naar mijn idee zien dat *verbinding* de sleutel is tot het vinden van oplossingen voor diverse maatschappelijke vraagstukken. *Verbinding* 1 van de 4 kernwoorden in mijn onderzoek binnen het begrip *Belonging*.

Alle verbindingen worden naar mijn idee samengevat in een citaat van Voestermans en Verheggen: "*Cultuur doet niets, alleen mensen doen wat. De kunst is te begrijpen hoe ze onderling vormgeven aan gedrag, gevoelens en gedachten.*" *Het is de menselijke interactie, de manier waarop mensen met elkaar omgaan en verbindingen aangaan, die bepalend is voor het vormen van gedrag, gevoelens en gedachten.* Door verbindingen te leggen en elkaar te proberen te begrijpen, hoeven we misschien niet overal een oplossing voor te vinden, maar kunnen we naast en met elkaar bestaan, waarbij een gevoel van *belonging* als fundamenteel element wordt meegenomen en verwondering een plek krijgt om onszelf te ontdekken in relatie tot anderen.

18. Mohawks - Rotterdam 1998

Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek, Exactitudes

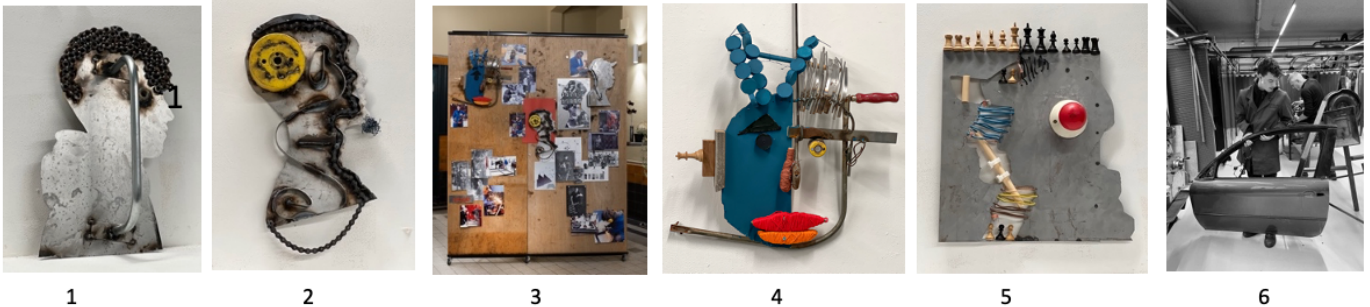
Maaïke van Esch van,
Mei 2024.

VERBONDEN IN METAAL.....

BEVINDINGEN vanuit mijn onderzoeksvraag: Kan het proces van het maken van *metalen zelfportretten* met NT2-studenten techniek bijdragen aan BELONGING?

Technieklokalen, Rode Busjes en Masterstudies, allemaal plekken waar *thuis voelen*, *veiligheid*, *verbinden* en *ontmoeten* fundamentele basisingrediënten zouden moeten zijn.

Jan¹, creëerde een verplaatsbare versie van zichzelf. Lucas², liet zijn verleden als bergklimmer zijn toekomst als brandweerman ontmoeten. Levi³, verbond zijn naam aan een zelfgemaakt kunstmeubel. Abdelhalim⁴ toonde trots zijn grote neus, een familiegrapje dat de band met zijn overzeese familie symboliseert. Mohammed⁵, die moeite heeft zijn gevoelens via taal te uiten, vond in zijn portret een manier om zichzelf uit te drukken; zijn rode lampje staat voor constante reflectie, ontwikkeling en de wens om verbindingen te blijven maken. Sacha⁶ die misschien nu nog niet klaar is om naar school te blijven komen, maar die zeker heeft kunnen genieten van wat Atkinson een *event* had kunnen noemen, de ervaring dat eigen dromen, bijvoorbeeld autodeuren, onderdeel kunnen zijn van educatie.

Wanneer je goed kijkt naar de zelfportretten die tijdens mijn onderzoek door de studenten techniek zijn gemaakt, voel je de liefde en aandacht die mijn studenten hebben besteed aan hun portretten en dan heb je ook direct antwoord op mijn onderzoeksvraag; Kan het maken van metalen zelfportretten door NT2- studenten techniek bijdragen aan *BELONGING*?

Voor mij is het antwoord, zelfs al was het onderzoek relatief klein, een hele positieve JA! (De metalen portretten zullen tijdens de communicatie live te aanschouwen zijn).

Mijn hypothese was of er door het samenwerken aan een kunsteducatieve opdracht, in mijn onderzoek een metalen portret, er ruimte zou kunnen ontstaan om met elkaar verhalen te delen. Door die verhalen samen te beleven en door het creëren van nieuwe verhalen zou er een sterker gevoel van *belonging* kunnen ontstaan.

In december 2023 zijn de metalen zelfportretten tentoongesteld in een mini-expositie in het technieklokaal van Tech-Plaza*. Ik heb bewust voor deze plek gekozen omdat het voor de techniekstudenten een vertrouwde en veilige omgeving is.

De mini-expositie heeft in letterlijke zin voor ontmoetingen gezorgd. Studenten, ook studenten van andere opleidingen, docenten, facilitair medewerkers, collega's en managers hebben

elkaar ontmoet tijdens de opening van de mini-expositie. Er werden portretten bewonderd en verhalen gelezen, zoals *Man met ketting en geel ding*; een persoonlijk fantasieverhaal, geschreven door een KansRIJK student en gebaseerd op één van de gemaakte portretten. De maker van het metalen hoofd had de vrijheid genomen om zich te laten zien en gaf de bezoekers de vrijheid om zich te laten lezen. De mini-expositie creëerde een ingang om dialogen aan te gaan.

Binnen mijn onderzoek was de expertise van de vakleerkracht onmisbaar. Gedegen kennis van techniek heeft studenten geholpen om hun zelfportret te realiseren op de manier die zij voor ogen hadden. Naast het vakmanschap, wat cruciaal is binnen het techniekonderwijs, is mijn rol, de rol van kunstdocent in deze ook onmisbaar geweest.

Als kunstdocent vind ik het belangrijk om inventief en creatief te zijn in mijn benaderingen. Ik geloof sterk in mijn eigen unieke aanpak, die in staat is om speciale verbindingen tot stand te brengen. Deze verbindingen inspireren niet alleen mijn studenten en collega's, maar ook mezelf, om creatief te blijven denken. Ik begin vaak het gesprek met de focus op technische handelingen, omdat ik heb gemerkt dat dit helpt bij het opbouwen van een band tijdens onze ontmoetingen. Door te starten met de technische aspecten, kunnen we deze vaardigheden omzetten in verwondering en zo een diepere connectie creëren. Het gebruiken van hout en borduurwerk, binnen de opdracht *metalen zelfportret*, laat een prachtige vorm van creatieve vindingrijkheid zien. Ode aan de verwondering.

Verwondering speelt een centrale rol in de metalen zelfportretten en was de verbindende kracht tijdens de mini-expositie. Deze verwondering zet aan tot vragen stellen, zoeken, vallen en opstaan en het ontdekken van dingen waarvan je niet wist dat je ze zocht. Het helpt je je plek te vinden in de (nieuwe) wereld, een gevoel van *belonging*.

VERBONDEN IN METAAL.....

AANBEVELINGEN vanuit mijn onderzoeksvraag: Kan het proces van het maken van *metalen zelfportretten* met NT2-studenten techniek bijdragen aan BELONGING?

Van harte zou ik het Rijn IJssel (KansRIJK) het faciliteren van kunstdocenten willen aanbevelen. Kunsteducatoren die de kunst en de educatie vanuit de Ubuntu-filosofie benaderen. De Ubuntu-filosofie, die het belang van gemeenschappelijkheid onderstreept met het principe: *Ik ben omdat wij zijn*, zou kunnen dienen als basis voor wederzijdse ontdekking en begrip tussen o.a. studenten en docenten. We kunnen onszelf immers alleen leren kennen in relatie tot anderen.

Hoewel het kunstbeleid van het Rijn IJssel (KansRIJK) officieel is vastgesteld, wordt het nog weinig toegepast. Het in werking stellen van dit beleid, gecombineerd met de bevindingen uit mijn onderzoek, zou een uitstekend begin zijn om kunst en artistieke interventies een permanentere rol te geven binnen deze onderwijsinstelling te beginnen met de afdeling KansRIJK. KansRIJK huisvest een diverse en multiculturele studentenpopulatie. Kunsteducatie kan een hoofdrol spelen in het bevorderen van wederzijds begrip en het versterken van een gevoel van *belonging*, zoals mijn onderzoek op kleine schaal heeft aangetoond.

Om alle betrokkenen bij een school, zoals studenten, docenten, conciërges, administratief personeel, roosterplanners, ondersteuners, vrijwilligers, beleidsmakers, schoonmakers, managers, interim-managers, ouders en hulpverleners een gevoel van verbondenheid te laten ervaren, heb ik nog een aanbeveling; het faciliteren van een vaste ontmoetingsplek, een semi-openbare expositieplek, een verbindingsplek met (kunst)werken gemaakt door studenten, waar ongeacht achtergrond iedereen door middel van het inzetten van *kunst* elkaar beter kan leren kennen en iedereen een gevoel van belonging mag ervaren.

De kunstdocent kan hier een belangrijke rol in spelen en uiteindelijk ook het verschil maken.

Als fotograaf, docent en eigenaar van een rood busje, streef ik ernaar om voortdurend in gesprek te blijven met de wonderlijke wereld. HetRodeBusje verenigt in zich wat mij heeft gevormd als fotograaf, als docent, als mens. En straks als kunsteducator. Het is de representatie van mijn visie op kunsteducatie. Door middel van ontmoetingen; lassen, smeden, borduren of fotograferen, een veilige omgeving creëren waar iedereen, onafhankelijk van leeftijd, gender, seksuele oriëntatie, geloof en of culturele achtergrond, zich welkom en thuis mag voelen. Een school zou een dergelijke plek moeten zijn.

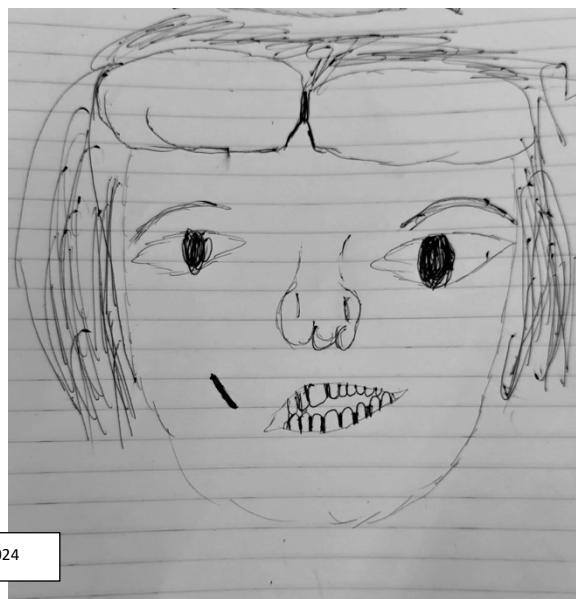
Het is aan ons,.....Kunsteducatoren!

TOEKOMSTDROMEN....

Mijn voor-vooronderzoek begon met het maken van portretfoto's van techniekstudenten, met hun toekomstdromen, in HetRodeBusje op Tech Plaza. Samen met mijn klasgenoot Saskia, die ook de master kunsteducatie volgt, hebben we HetRodeBusje tijdens onze studie al meerdere keren ingezet voor kunst-educatieve interventies. HetRodeBusje zal ook in de toekomst, dan wel als mobiele fotostudio dan wel als borduuratelier, of een combinatie van beide, voor kunstinterventies worden ingezet. Het busje creëert een kleine veilige omgeving waar verhalen verteld mogen worden. Wie ben ik, wie ben jij, wie mag ik zijn?

Een ode aan ontmoetingen met de mens.

Mei 2024, Maaïke van Esch

Abel een student van KansRIJK heeft mij geportretteerd op 11-1-2024

*Tech Plaza, een van de techniekgebouwen van het Rijn IJssel waar de studenten van KansRIJK techniekles krijgen

Kunst-interventie, MBO Tilburg met klasgenoot Saskia, Februari

Het Rode Busje

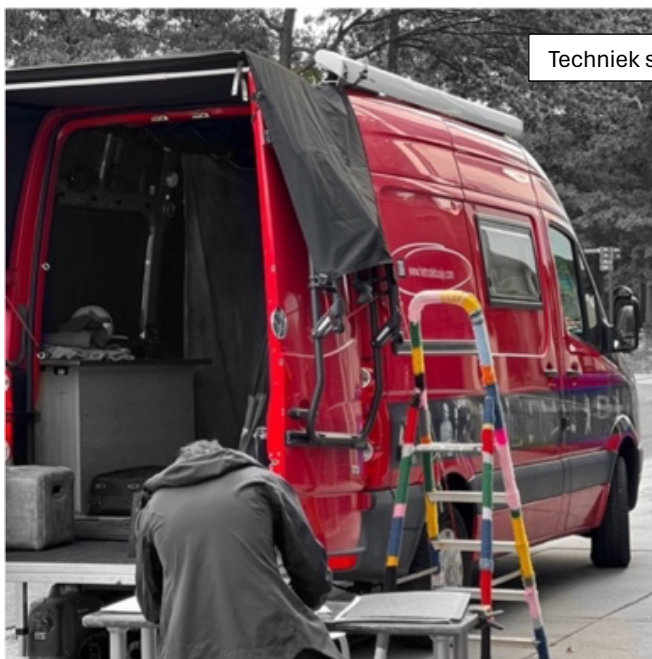
In het rode busje
Maken we beelden
Speelt muziek
Pruttelt koffie
En klinken verhalen

In het rode busje
Worden beelden-aan-elkaar-geregen
Als kralenkettingen

Een mini-wereld, van al het nodige voorzien
Liefde, Lachen en Lummelen
maar ook werken, soms een beetje wonen
onze wereld, in een rood vierkant doosje

Stap je mee in

Gedicht Aimée Dabekausen

Techniek studenten KansRIJK

